

Místní akční plán rozvoje vzdělávání IV ORP Tachov

Analytická část

– verze 1

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Registrační číslo: CZ.02.02.XX/00/23_017/0008572

1 Analytická část

Analytická část je jedním z hlavních výstupů projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání IV ORP Tachov a je základem pro strategické plánování na daném území, jedná se o součást finálního dokumentu Místní akční plán rozvoje vzdělávání IV ORP Tachov. Hlavní závěry analytické části byly prodiskutovány na jednání pracovních skupin a celá analytická část prošla konzultačním procesem s širokou veřejností prostřednictvím webové a facebookové stránky projektu a následně byla schválena řídicím výborem.

Na území ORP Tachov byl realizován projekt MAP I, který byl analytický a jehož finální dokument Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Tachov byl schválen v lednu roku 2018. Projekt MAP I zajišťovala MAS Zlatá cesta, o.p.s. Navazující projekt MAP II, který měl být implementační, se bohužel na ORP Tachov neuskutečnil, což zapříčinilo problémy školám při žádostech o finanční příspěvky v rámci OP VVV a nerozvíjela se spolupráce a vzájemná komunikace škol a dalších aktérů vzdělávání vzniklá díky projektu MAP I. Opětovný rozvoj spolupráce se podařil nastavit díky realizaci projektu MAP III, jehož realizátorem bylo město Tachov. Projekt MAP III byl pouze analytický, přesto významně přispěl ke zlepšení spolupráce mezi různými aktéry ve vzdělávání. Díky společným setkáním a výměně zkušeností došlo k užšímu propojení škol, pedagogů, rodičů i odborníků z praxe. Zúčastnění měli možnost sdílet osvědčené postupy a hledat inovativní řešení pro zlepšení kvality výuky. Tímto způsobem se podařilo vytvořit funkční síť spolupráce, která přináší dlouhodobé benefity pro vzdělávací systém. Projekt tak nejen posílil komunikaci mezi jednotlivými subjekty, ale také přispěl k efektivnějšímu rozvoji vzdělávacích metod a podpoře dětí a žáků. Na projekt MAP III navázalo město Tachov projektem MAP IV, který zahrnuje i implementaci aktivit z Akčních plánů na rok 2004 a 2005.

Průběh aktualizace analytické části projektu MAP IV spočíval nejprve v přípravě podkladů, kterou zajistil realizační tým projektu. Základní statistické údaje byly čerpány z údajů Českého statistického úřadu a údajů poskytnutých především odborem Školství a památkové péče města Tachov. Významným podkladem byla na základě doporučení Národního pedagogického institutu, také analytická zpráva pro území ORP Tachov, kterou zpracovala sociologická výzkumná organizace PAQ Research. Podklady byly následně předloženy pracovním skupinám, které mimo jiné revidovaly SWOT-3 analýzy z projektu MAP III, aktualizovaly priority území a vytvořily k nim odpovídající SWOT analýzy, prodiskutovaly problémové oblasti, jejich příčiny a možná nápravná opatření. Realizační tým doplnil informace získané z jednání se zástupci škol a dalšími aktéry ve vzdělávání na území ORP Tachov. Následně byl uskutečněn konzultační proces s širokou veřejností. Finální dokument byl předán řídicímu výboru ke schválení.

1.1 Obecná část analýzy

1.1.1 Základní informace o území ORP Tachov

Správní obvod ORP Tachov se nachází v západní části Plzeňského kraje, sousedí se Spolkovou republikou Německo, Karlovarským krajem a správními obvody Domažlice, Horšovský Týn a Stříbro. Obvod zahrnuje 27 obcí, z nichž čtyři mají statut města – Bor, Planá, Přimda a Tachov a 2 status městyse – Stráž a Chodová Planá.

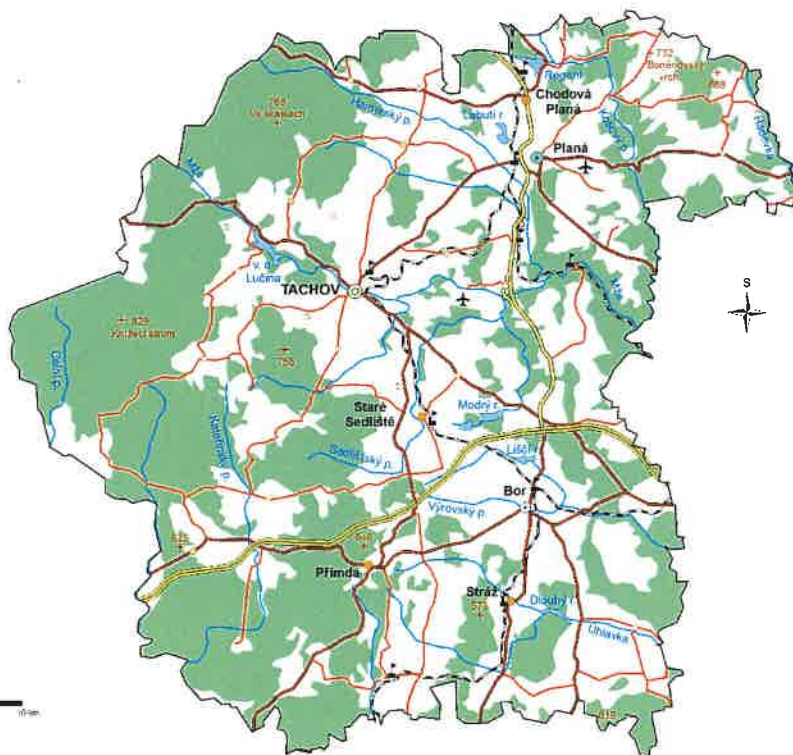
SO ORP Tachov je největším obvodem v kraji (rozloha: 94 775 ha) a čtvrtým nejméně zalidněným obvodem kraje (hustota zalidnění: 38,2 obyv./km²). K 1.1.2023 bylo na území ORP Tachov evidováno 39250 obyvatel, každým rokem roste průměrný věk místních obyvatel. Nezaměstnanost obvodu činí 3,6 %. Mezi největší průmyslové podniky patří GRAMMER CZ, s.r.o. (výroba a montáž opěrek hlavy a dalšího vnitřního vybavení automobilů), IDEAL AUTOMOTIVE Bor, s.r.o. (vývoj a výroba dílů z textilu a plastů pro automobilový průmysl), LOXXESS Bor s.r.o. (služby v oblasti logistiky), dále Eissmann Automotive Česká republika s.r.o. (šití koženého zboží a výroba příslušenství do automobilů - řadicích pák, volantů, ručních brzd apod.) a NOVASPORT spol. s r.o. (výroba lyžařských, trekových a nordic walkingových holí Leki).

Mapa č. 1_Obecně-geografická SO ORP Tachov

SO ORP Tachov

obecně-geografická mapa
územní struktura k 1. 1. 2016

- počet obyvatel obce**
- do 499
 - 500–999
 - 1 000–1 999
 - 2 000–4 999
 - 5 000–9 999
 - 10 000–19 999
- významný výškový bod**
- letišťe**
- železniční stanice**
- železniční trať**
- druh silnice**
- dálnice
 - silnice I. třídy
 - silnice II. třídy
 - silnice III. třídy
- významný vodní tok**
- vodní plocha**
- lesy**

©ArcOR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSU 2016

Zdroj: www.czso.cz

Tabulka č. 1_Počet obyvatel a průměrný věk obyvatel SO ORP Tachov k 1.1.2023

Název SO ORP	Počet obyvatel			Průměrný věk		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Tachov	39250	19094	20156	40,6	40,2	41,0

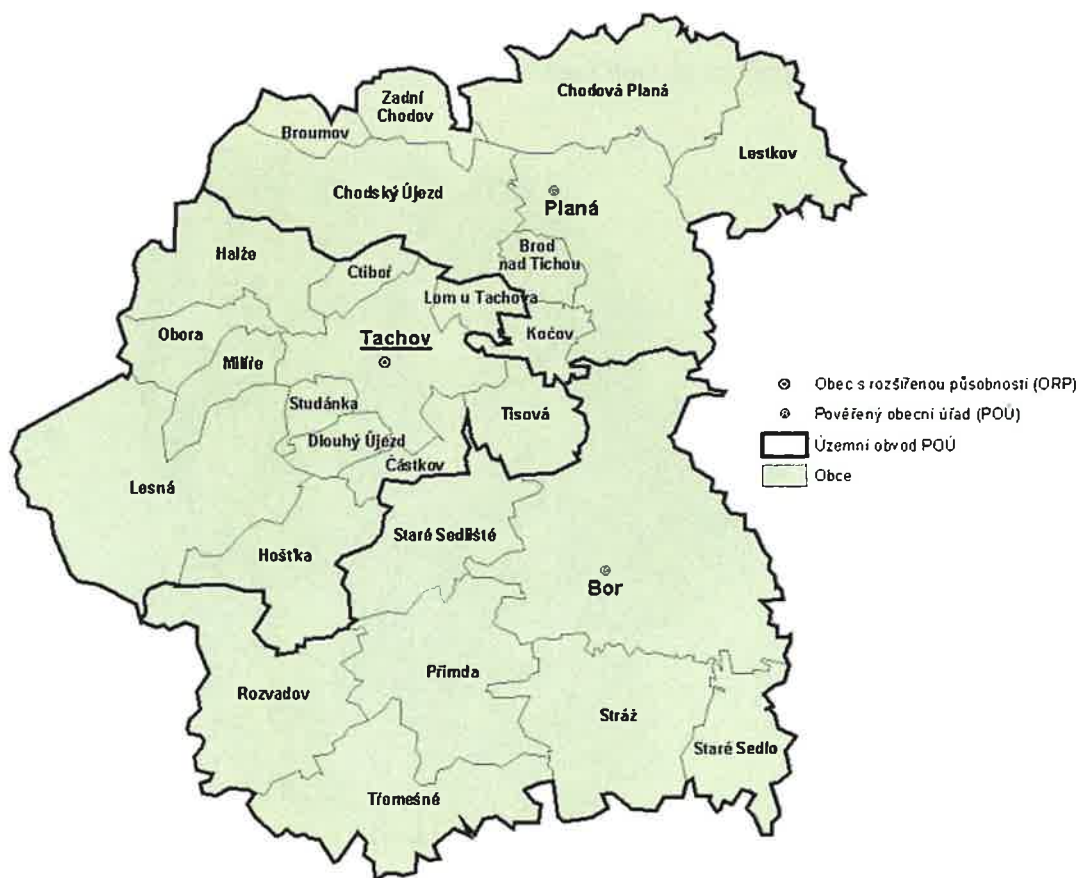
Zdroj: www.czso.cz

Seznam obcí SO ORP Tachov:

Bor, Brod nad Tichou, Broumov, Ctiboř, Částkov, Dlouhý Újezd, Halže, Hošťka, Chodová Planá, Chodský Újezd, Kočov, Lesná, Lestkov, Lom u Tachova, Milíře, Obora, Planá, Přimda, Rozvadov, Staré Sedliště, Staré Sedlo, Stráž, Studánka, Tachov, Tisová, Třemešné, Zadní Chodov.

Mapa č. 2_Obce SO ORP Tachov

SPRÁVNÍ OBVOD ORP TACHOV

Zdroj: www.czso.cz

Tabulka č. 2_Počet obyvatel a průměrný věk obyvatel v jednotlivých obcích SO ORP Tachov k 1.1.2023

Název obce	Počet obyvatel			Průměrný věk		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Bor	5 191	2 449	2 742	40,9	39,9	41,8
Brod nad Tichou	254	129	125	40,8	40,4	41,2
Broumov	134	70	64	39,9	40,3	39,5
Ctiboř	305	152	153	45,9	44,4	47,5
Částkov	339	175	164	42,0	41,8	42,2
Dlouhý Újezd	416	207	209	39,0	39,3	38,8
Halže	1 054	521	533	39,8	40,5	39,2
Hošťka	467	240	227	38,2	40,2	36,0
Chodová Planá	1 956	1 004	952	41,1	40,5	41,8
Chodský Újezd	826	410	416	41,2	42,2	40,3
Kočov	220	113	107	37,0	36,2	37,8
Lesná	482	244	238	41,6	40,4	42,9
Lestkov	407	201	206	40,8	39,8	41,9
Lom u Tachova	495	242	253	37,3	37,4	37,2
Milíře	244	127	117	38,8	38,2	39,4
Obora	162	80	82	42,3	42,7	41,9
Planá	5 505	2 657	2 848	42,7	41,6	43,8
Přimda	1 561	779	782	38,6	38,8	38,4
Rozvadov	797	384	413	40,5	40,3	40,8
Staré Sedliště	1 306	667	639	37,9	37,3	38,5
Staré Sedlo	300	152	148	41,7	42,9	40,5
Stráž	1 333	677	656	39,1	38,1	40,2
Studánka	556	290	266	39,6	38,8	40,4
Tachov	13 800	6 543	7 257	42,8	41,5	44,0
Tisová	527	257	270	41,0	39,8	42,0
Třemešné	372	199	173	43,6	41,9	45,5
Zadní Chodov	241	125	116	43,1	41,9	44,3

Zdroj: www.czso.cz

Mapa č. 3_Administrativní rozdělení SO ORP Tachov

SO ORP TACHOV

k 1. 1. 2016

Zdroj: www.czso.cz

Tabulka č. 3_Přehled všech MŠ a ZŠ na území SO ORP Tachov podle sídla

Název obce (sídla)	Celkem škol	MŠ	ZŠ	ZŠ speciální	MŠ speciální	ZUŠ
Bor	2	1	1	0	0	0
Halže	2	1	1	0	0	0
Hošťka	2	1	1	0	0	0
Chodová Planá	2	1	1	0	0	0
Chodský Újezd	1	1	0	0	0	0
Lesná	2	1	1	0	0	0
Lom u Tachova	1	1	0	0	0	0
Planá	4	1	1	1	0	1
Přimda	2	1	1	0	0	0
Rozvadov	2	1	1	0	0	0
Staré Sedliště	2	1	1	0	0	0
Stráž	2	1	1	0	0	0
Studánka	1	1	0	0	0	0
Tachov	11	5	3	1	1	1
Tisová	1	1	0	0	0	0
CELKEM	37	19	13	2	1	2

Zdroj: Vlastní šetření, MAP I a III Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Tachov

Stále více rodičů požaduje umístění dítěte do MŠ již od 2 let, místní MŠ k tomu však nejsou přizpůsobené, navíc se stále zvyšuje počet dětí, které nebyly přijaty do MŠ z kapacitních důvodů. V neposlední řadě se výrazně zvyšuje také počet dětí cizinců. Zmíněné důvody vedly ke vzniku soukromých dětských skupin. Na ORP Tachov jsou dětské skupiny stále žádanější. V současné době zde působí 7 dětských skupin – 2 v Částkově (Čtyřlístek a Zvonek), 1 v Boru (Sluníčko), a 4 v Tachově (Diamant, Urbanity, Hvězdičky a Bertík) a v MŠ Sadová v Tachově působí dvě dětské skupiny, které obdržely oprávnění od 21.12.2023. Skupiny se nazývají Motýlci a Včeličky. Dětské skupiny nahradily dřívější Jesle a změnilo se i jejich financování.

Tabulka č. 4_ Seznam dalších aktérů vzdělávání v ORP Tachov, zejména organizace neformálního a zájmového vzdělávání.

Obec	Název organizace	Typ organizace
Bor	Městská knihovna Bor	Knihovna
	TJ SOKOL Bor	Sportovní zařízení
Halže	TJ Čechie Halže	Sportovní zařízení
Chodová Planá	TJ SLAVOJ Chodová Planá	Sportovní zařízení
Lesná	Obecní knihovna Lesná	Knihovna
Obora	Pionýrská skupina mladých požárníků	Pionýr
Planá	DDM Planá	Dům dětí a mládeže
	Dětský domov Čtyřlístek	Dětský domov
	Městská knihovna Planá	Knihovna
	FK Planá	Sportovní zařízení
	TJ SOKOL Planá	Sportovní zařízení
	ZUŠ Planá	ZUŠ
Přimda	Místní knihovna Přimda	Knihovna
	TJ Tatran Přimda	Sportovní zařízení
Rozvadov	TJ Rozvadov	Sportovní zařízení
Stráž	Místní knihovna Stráž	Knihovna
	TJ SOKOL Stráž	Sportovní zařízení
Studánka	TJ Dynamo Studánka	Sportovní zařízení
	Sportáček	Sportovní zařízení
	Keramika Studánka	Kroužek DDM Tachov
Tachov	DD Tachov	Dětský domov
	DDM Tachov	Dům dětí a mládeže
	Muzeum Českého lesa v Tachově p.o.	Muzeum
	Junák	Skaut
	Klub RELAX	Sociální služby
	KOTEC o. p. s.	Sociální služby
	Mateřský klub Krteček	Mateřský klub
	Městská knihovna Tachov	Knihovna
	REVIS Tachov	Vzdělávací středisko
	Rodinné centrum KATka	Rodinné centrum
	Sportovní sdružení Tachovska	Sportovní zařízení
	Tachovský klub otevřených dveří	Dětský klub
	TJ SLAVOJ Tachov	Sportovní zařízení
	FK Tachov	Sportovní zařízení
	HC Tachov	Sportovní zařízení
	Kraso Tachov	Sportovní zařízení
	Florbal Tachov	Sportovní zařízení
	Plavecký klub Tachov	Sportovní zařízení
	Kojenecké plavání - Rybičky	Sportovní zařízení
	ZUŠ Tachov	ZUŠ

Zdroj: Vlastní šetření, MAP I a III_Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Tachov

Spolufinancováno
Evropskou unií

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

V seznamu jsou uvedeny pouze některé organizace zájmového a neformálního vzdělávání, jedná se o ty nejvíce navštěvované nebo více propagované. Za zmínku stojí jistě také aktivity SDH mnoha obcí ORP Tachov, jelikož zprostředkovávají kroužky pro děti a účastní se s nimi hasičských závodů, jako je například soutěžní hra Plamen.

Mezi další organizace působící na OPR patří například Volejbalový klub Tachov, Lukostřelecký klub Tachov, Šachový klub Tachov, Jezdecký klub Tachov, Kroužek železničních modelářů Tachov, Karatedó Steklý, Rybářský kroužek MO Planá, Aikido DOJO Planá, Sportovní klub policie Planá a další.

Do projektu MAP IV je zapojeno 32 škol dle IZO (26 dle RED IZO). Všechny zapojené školy mají svého zástupce v některé z pracovních skupin, vybrané školy mají zastoupení také v řídicím výboru MAP IV.

Tabulka č. 5_Přehled všech MŠ a ZŠ na území SO ORP Tachov a jejich zapojení do projektu MAP IV

Č.	Škola	Zástupce v PS MAP IV	Zástupce v ŘV MAP IV	Typ školy	Zřizovatel	IZO	RED IZO
1	Mateřská škola Bor	ANO	NE	MŠ	město Bor	164000259	664000240
2	Mateřská škola Chodský Újezd	ANO	NE	MŠ	obec Chodský Újezd	107546299	650055446
3	Mateřská škola Lom u Tachova	NE	NE	MŠ	obec Lom u Tachova	107546710	600073602
4	Mateřská škola Planá	ANO	NE	MŠ	město Planá	107546337	600073416
5	Mateřská škola Přimda	ANO	NE	MŠ	město Přimda	107546361	600073661
6	Mateřská škola Rozvadov	ANO	NE	MŠ	obec Rozvadov	107546370	600073432
7	Mateřská škola Stráž	ANO	NE	MŠ	městys Stráž	107546426	600073467
8	Mateřská škola Studánka	ANO	ANO	MŠ	obec Studánka	107546566	600073548
9	Mateřská škola Tachov, Pošumavská	ANO	ANO	MŠ	město Tachov	107546728	600073726
10	Mateřská škola Tachov, Prokopa Velikého	ANO	NE	MŠ	město Tachov	107546531	600073530
11	Mateřská škola Tachov, Sadová	ANO	NE	MŠ	město Tachov	108015017	600073637
12	Mateřská škola Tachov, Stadtrodská	ANO	NE	MŠ	město Tachov	107546752	600073611
13	Mateřská škola Tachov, Tyršova	ANO	NE	MŠ	město Tachov	107546574	600073556
14	Mateřská škola Tisová	ANO	NE	MŠ	obec Tisová	107546400	600073670
15	Mateřská škola Halže	ANO	NE	MŠ integrovaná se ZŠ	obec Halže	107546515	650049691
16	Základní škola Halže			neúplná: 1.-5. ročník ZŠ integrovaná s MŠ		102464006	650049691
17	Mateřská škola Hošťka	ANO	NE	MŠ integrovaná se ZŠ	obec Hošťka	115900268	600073955
18	Základní škola Hošťka			neúplná: 1.-5. ročník ZŠ integrovaná s MŠ		102464022	600073955
19	Mateřská škola Chodová Planá	ANO	NE	MŠ integrovaná se ZŠ	městys Chodová Planá	107546281	650053486
20	Základní škola Chodová Planá			neúplná: 1.-5. ročník ZŠ integrovaná s MŠ		102464031	650053486
21	Mateřská škola Lesná	ANO	NE	MŠ integrovaná se ZŠ	obec Lesná	107546523	600073971
22	Základní škola Lesná			neúplná: 1.-5. ročník ZŠ integrovaná s MŠ		102464073	600073971
23	Mateřská škola Staré Sedliště	ANO	NE	MŠ integrovaná se ZŠ	obec Staré Sedliště	150015305	600073742
24	Základní škola Staré Sedliště			neúplná: 1.-5. ročník ZŠ integrovaná s MŠ		048327191	600073742
25	Mateřská škola, Tachov, Petra Jilemnického	ANO	NE	MŠ zřízená podle §16 odst. 9 školského zákona	Plzeňský kraj	107546558	600023117
26	Základní škola, Tachov, Petra Jilemnického			úplná: 1.-9. ročník ZŠ zřízená podle §16 odst. 9 školského zákona		102464359	600023117
27	Základní škola Bor	ANO	NE	úplná: 1.-9. ročník ZŠ	město Bor	102464162	600073831
28	Základní škola Planá	ANO	NE	úplná: 1.-9. ročník ZŠ	město Planá	102464189	650048504
29	Základní škola Přimda	ANO	NE	úplná: 1.-9. ročník ZŠ	město Přimda	102464201	600073866
30	Základní škola Rozvadov	NE	NE	neúplná: 1.-5. ročník ZŠ	obec Rozvadov	102464103	600073807
31	Základní škola Stráž	NE	NE	úplná: 1.-9. ročník ZŠ	městys Stráž	102464227	600073874
32	Základní škola Tachov, Hornická	ANO	ANO	úplná: 1.-9. ročník ZŠ	město Tachov	102464286	600073904
33	Základní škola Tachov, Kostelní	ANO	ANO	úplná: 1.-9. ročník ZŠ	město Tachov	102464308	600073921
34	Základní škola Tachov, Zářečná	ANO	ANO	úplná: 1.-9. ročník ZŠ	město Tachov	102464294	600073912
35	Základní umělecká škola, Planá	NE	NE	ZUŠ	Plzeňský kraj	102464511	600002756
36	Základní umělecká škola, Tachov	NE	ANO	ZUŠ	Plzeňský kraj	102464456	600002764
37	Střední škola živnostenská a Základní škola, Planá	NE	NE	úplná: 1.-9. ročník ZŠ zřízená podle §16 odst. 9 školského zákona	Plzeňský kraj	102464367	600009971

Zdroj: Vlastní šetření, Rejstřík škol a školských zařízení

Tabulka č. 6_Přehled možností navazujícího vzdělávání v ORP Tachov

Obec	Škola	Nabízené obory	Délka studia v letech	Ukončení
Tachov	Gymnázium	Přírodovědné nebo humanitní zaměření	6	maturita
	Střední průmyslová škola	Strojírenství	4	maturita
		Informační technologie	4	maturita
		Mechanik elektrotechnik	4	maturita
		Technická zařízení budov	4	maturita
		Mechanik seřizovač	4	maturita
		Strojní mechanik	3	výuční list
		Obráběč kovů	3	výuční list
		Elektrikář - silnoproud	3	výuční list
		Elektromechanik pro zařízení a stroje	3	výuční list
		Truhlář	3	výuční list
		Zedník	3	výuční list
Bor	Střední škola Bor	Mechanik opravář motorových vozidel - automechanik	3	výuční list
		Opravář zemědělských strojů	3	výuční list
		Kuchař - číšník	3	výuční list
		Nástavbové studium - Podnikání (denní forma)	2	maturita
Planá	Střední škola živnostenská	Praktická škola dvouletá	2	vysvědčení
		Cukrář	3	výuční list
		Krejčí	3	výuční list
		Operátor skladování	3	výuční list
		Malířské a natěračské práce	3	výuční list
		Pečovatelské služby	3	výuční list
		Ošetřovatel	3	výuční list
		Spojový mechanik	3	výuční list
		Stravovací a ubytovací služby	3	výuční list
		Tesařské práce	3	výuční list
		Zednické práce	3	výuční list
		Nástavbové studium - Podnikání (denní forma)	2	maturita

Zdroj: Vlastní řešení, MAP I a III_Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Tachov_aktualizováno dle šk. roku 2023/2024

Spolufinancováno Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Mateřské školy v ORP Tachov v číslech

Ve SO ORP Tachov působí celkem 20 mateřských škol, z toho je 1 MŠ zřízená podle §16 odst. 9 školského zákona (Tachov) a MŠ Bor a MŠ Planá jsou složeny ze dvou pracovišť. MŠ Pošumavská vybuďovala přístavbu a tím pádem se zvyšila kapacita školky. V roce 2022/2023 navštěvovalo mateřské školy nejvíce dětí za sledované období 2011-2023. Nyní průměrně připadá 9 dětí na jednoho učitele a v jednotlivých MŠ je průměrně 55 dětí. Zvýšil se počet dětí jiného státního občanství, zejména dětí vietnamské a ukrajinské národnosti.

Tabulka č. 7 –
Vývoj počtu
dětí v MŠ v
ORP Tachov od
roku 2011

MŠ	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Bor Borská ul.	82	82	82	82	82	82	82	67	65	71	70	69	66
Bor Školní ul. OP	46	69	69	69	69	69	69	64	63	63	64	63	64
Halže	40	43	37	38	41	38	34	30	36	38	38	36	34
Hošťka	11	14	14	20	21	21	22	14	20	19	17	19	9
Chodová Planá	63	61	58	59	57	54	52	48	52	55	65	67	60
Chodský Újezd	25	24	21	21	23	17	16	22	23	22	33	37	33
Lesná	13	11	13	11	15	15	19	17	14	16	16	14	14
Lom	40	44	48	51	42	45	47	46	62	65	71	71	71
Planá	162	191	209	203	215	193	179	190	178	175	174	196	188
Přímda	46	46	46	46	46	44	46	46	46	46	46	46	45
Rozvadov	24	25	22	24	25	25	24	24	26	27	26	24	22
Staré Sedliště	40	40	41	46	37	41	31	32	34	35	37	45	41
Stráž	52	44	46	49	53	47	39	42	49	48	47	46	46
Studánka	23	25	25	25	25	22	23	24	25	25	25	25	25
Tachov, P. Jilemnického	24	22	19	19	16	14	8	11	23	17	18	22	18
Tachov, P. Velikého	75	75	75	75	75	75	75	75	72	72	71	73	72
Tachov, Pošumavská	100	100	100	100	100	100	97	96	97	95	96	100	94
Tachov, Sadová	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	42	42
Tachov, Stadtrodská	120	120	122	122	121	119	122	122	120	120	120	126	126
Tachov, Tyršova	74	74	74	74	74	75	75	72	72	72	72	74	73
Tisová	21	21	20	21	18	15	16	20	16	17	15	19	17
CELKEM	1121	1171	1181	1195	1195	1151	1116	1102	1133	1138	1161	1214	1160

Zdroj: www.tachov-mesto.cz/skoly-a-skolska-zarizeni.html

Projekt: Místní akční plán rozvoje vzdělávání IV ORP Tachov,
registrační číslo: CZ.02.02.XX/00/23_017/0008572

Spolufinancováno Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Základní školství v ORP Tachov v číslech

Ve SO ORP Tachov působí celkem 13 základních škol, ZŠ Planá je složena ze dvou pracovišť. V roce 2023/2024 navštěvuje základní školy nejvíce dětí za sledované období 2011-2024. V největších školách ZŠ Hornická a ZŠ Zářečná se počet žáků od roku 2011 zvýšil celkem o více než 290 žáků. Průměrně připadá 16 žáků na jednoho učitele, ve školních družinách je to dokonce 33 dětí na 1 vychovatelku. Ve školách je zaměstnán velký počet pracovníků v důchodovém věku. Průměrně je ve třídě 21 žáků. Více než 20 % všech žáků na ZŠ v ORP Tachov tvoří žáci se speciálními vzdělávacími potřebami – žáci se zdravotním postižením či jiným zdravotním znevýhodněním, žáci s jinými kulturními a životními podmínkami nebo žáci s příznacným podpůrným opatřením. Ve školním roce 2023/2024 navštěvuje ZŠ celkem 553 žáků jiného státního občanství. Vývoj počtu dětí jiné národnosti ovlivnil příchod obyvatel z Ukrajiny - 334 dětí. Dalšími státy zastoupenými více dětmi je Vietnam 98 dětí, Slovensko 39 dětí, Bulharsko 30 dětí, Mongolsko 18 dětí. Ostatní státy jsou zastoupeny počtem od 1 do 5 dětí. Ve školních družinách připadá 33 žáků na jednoho vychovatele.

Tabulka č. 8_ Vývoj počtu dětí v ZŠ v ORP Tachov od roku 2011

ZŠ	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Bor	345	340	341	351	367	396	410	421	425	419	406	440	436
Halže	43	45	40	46	41	36	27	25	24	24	31	42	47
Hošťka	11	9	12	14	12	15	14	17	5	8	13	16	8
Chodová Planá	68	71	78	79	86	84	93	95	92	94	85	93	89
Lesná	9	14	11	9	12	10	10	8	8	7	9	10	13
Planá,	558	549	559	579	578	604	615	618	623	640	640	640	655
Přímda	146	154	146	152	174	185	185	189	181	186	177	196	192
Rozvadov	20	11	18	23	23	20	23	25	22	18	23	18	16
Staré Sedliště	126	126	135	141	139	139	150	147	144	147	139	145	138
Stráž	109	102	113	118	115	126	124	130	137	134	132	152	138
Tachov, Hornická	541	568	613	641	681	683	692	688	681	666	642	681	635
Tachov, Kostelní	226	226	238	212	197	210	203	208	232	232	227	241	217
Tachov, Zářečná	479	479	481	479	487	513	519	549	563	595	604	669	675
CELKEM	2681	2694	2 785	2844	2917	3021	3065	3120	3137	3170	3128	3366	3259

Zdroj: www.tachov-mesto.cz/skoly-a-skolska-zarizeni

1.1.3 Charakteristika sociální situace na území ORP Tachov

Kapitola vychází z analytické zprávy pro území ORP Tachov, kterou zpracovala sociologická výzkumná organizace PAQ Research, ze studie Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR (GAC spol. s r.o., 2015) a z informací ze Strategie sociálního začleňování 2021 – 2030, aktualizováno v dubnu 2024.

Dle zmíněných analýz ORP Tachov čelí velmi vysoké destabilizující chudobě (exekuce, bytová nouze, děti žijící v sociálně vyloučených lokalitách) a vysokým socioekonomickým znevýhodněním (omezený přístup ke vzdělání, sociálním službám a na trh práce). Tyto skutečnosti mají negativní dopad na vzdělávací úspěšnost dětí (nedokončování ZŠ, neprospívání a opakování ročníku ZŠ, vysoké procentu absence a neomluvených vyučovacích hodin). Vzdělávací neúspěšnost je v ORP Tachov vyšší než v 90 % ORP v ČR a výrazně vyšší, než by odpovídalo sociální situaci.

Destabilizující chudoba s sebou přináší sociální problémy, které vedou ke ztrátě hodnot a pocitu bezpečí. Rodině chybí finance na vzdělávání dětí, žijí ve stresu a nejistotě, dochází k rozpadu rodin. Narůstá počet rodičů v exekuci a zvyšuje se počet mnohočetných exekucí. Neméně závažným problémem jsou děti v exekuci. Tyto exekuce mohou zásadně ovlivnit vzdělávací dráhu a šanci na úspěch v životě dítěte. Na území ORP Tachov je 12,4 % rodičů v exekuci, což představuje 1 507 lidí, přičemž republikový průměr je 9,9 %. Podíl obyvatel nad 18 let s více než jednou exekucí je 9,6 %, průměr ČR je 8,1 %. Počet dětí v exekuci dosahuje 0,5 %, republikový průměr činí 0,1 %.

Dalšími ukazateli destabilizující chudoby jsou počet dětí v bytové nouzi a rodiny žijící v sociálně vyloučených lokalitách. V ORP Tachov žijí v nestabilním či neadekvátním bydlení 3,0 % dětí, což představuje 201 dětí a podíl lidí v sociálně vyloučených lokalitách dosahuje 0,9 %.

Se sociálními podmínkami v ORP silně souvisí výsledky vzdělávání, a to se projevuje zejména vysokým podílem osob bez středního vzdělání (v ORP Tachov je to 18,8 %, průměr v celé ČR je 14 %), ale také dlouhodobě vyšší nezaměstnaností. Stupeň dosaženého vzdělání zásadně ovlivňuje možnosti budoucího úspěchu na trhu práce a s tím související šanci na vyšší příjem, což zásadně komplikuje budoucí život. Region se potýká s odlivem lidí s vysokým vzděláním do jiných míst v ČR. Hlavním ukazatelem vzdělávacího neúspěchu v ORP Tachov je nedokončování ZŠ s podílem 9,7 %, průměr ČR je 3,3 %, a v neposlední řadě také podíl propadání v ZŠ, který je na ORP Tachov 2,2 %, průměr ČR je 1,4 %. Doplňujícím indikátorem vzdělávacího neúspěchu v ORP Tachov je podíl žáků s neomluvenými hodinami, který je 2,5 %, průměr ČR je 2,0 %.

Dalším ukazatelem nepříznivě ovlivňujícím situaci ve vzdělávání v ORP Tachov je účast v předškolním vzdělávání (3-5 let), která je podprůměrná, a naopak je nadprůměrný podíl odkladů povinné školní docházky (ORP Tachov – 24,9 %, průměr ČR – 24,3 %). V porovnání s evropskými zeměmi má Česko dlouhodobě vysoký podíl odkladů povinné školní docházky. Odklad často dostanou i děti s dobrými předpoklady, a tím se dále prohlubují nerovné šance ve vzdělávání. Cílem Strategie vzdělávání 2030+ v ČR je snižování odkladů podporou dětí v MŠ a dalším vzděláváním pedagogů 1. stupně, aby byli schopni rozvíjet děti nastupující do 1. třídy dle jejich individuálních potřeb. Naopak ukazatele vyjadřující vzdělávací úspěšnost, podíl žáků hlásících se na maturitní obory a podíl nadaných žáků a žáků s excelentními výsledky, vykazují nízké hodnoty pod průměrem ČR.

Území ORP Tachov je velmi specifické v souvislosti s podílem žáků – cizinců, jejichž podíl je 16,6 %, z toho podíl žáků – azylantů z Ukrajiny je 8 %, průměr ČR je 7,1 % a podíl žáků – azylantů z Ukrajiny je 3,9 %. Data ukazují situaci způsobenou válkou na Ukrajině, tento podíl se vzhledem k velkému počtu přílivu

uprchlíků na území ORP Tachov stále zvyšuje. Před válkou na Ukrajině bylo na daném území nejvíce dětí/žáků z Vietnamu, od začátku války je zde nejvíce dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ) z Ukrajiny.

Ve srovnání s průměrem ČR (1,9 %) je v regionu také vysoký podíl žáků, kteří mají přiznané speciální vzdělávací potřeby z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek (4,0 %). Žáci se sociálním znevýhodněním by měli navštěvovat běžné školy a třídy, speciální školy jsou určeny dětem se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním. Výhodou regionu je existence škol působících v režimu speciálních, tedy zřízených podle §16 odst. 9 školského zákona.

Dalším velmi důležitým ukazatelem ovlivňujícím vzdělávací úspěch regionu je personální zajištění výuky. Alarmující je vysoký podíl nekvalifikované výuky (kvalifikovaní lidé opouštějí region a stěhují se do větších měst), v rámci ORP Tachov je to 20,2 %, přičemž průměr ČR je 9,7 %. Podíl škol bez psychologa nebo speciálního pedagoga představuje v ORP Tachov 80 %, průměr ČR je 60,3 %. Počet žáků na 1 asistenta je v ORP Tachov 40 žáků a průměr v ČR je 66 žáků.

Stav financování vzdělávání ukazuje index financování škol, který představuje alokaci peněz na žáka od státu, zřizovatelů a dotací. Financování státu zahrnuje platy pedagogických pracovníků (včetně asistentů pedagoga a dalších podpůrných opatření), nepedagogických pracovníků a ostatní neinvestiční výdaje. Od zřizovatelů (obcí) se jedná především o běžný provoz škol, o neinvestiční výdaje (např. příspěvky na pedag. i nepedag. pracovníky) a vybavení. Mezi dotace zahrnujeme národní dotační programy a evropské fondy. Region ORP Tachov spadá mezi regiony s nejnižším financováním základního vzdělávání a na platy od MŠMT směřuje do regionu také méně než je průměr ČR. Naopak od zřizovatelů míří do vzdělávání mnohem více finančních prostředků oproti průměru ČR.

Všechny výše zmíněné faktory ukazují, že region výrazně zaostává a to vzhledem k sociální situaci v ORP i v kraji. Mezi oblasti, ve kterých má ORP prostor pro zlepšení a dává smysl v nich intervenovat, patří: efektivnější využívání nástrojů sociální politiky pro zmírnění sociálních problémů (spolupráce samospráv s úřady práce, čerpání sociálních dávek – např. přírůstek na děti, příspěvek na bydlení, apod.), podpora a investice do včasné péče (předškolní vzdělávání) – vzdělávání dětí do 5 let není povinné, ale ukazuje se jako velmi efektivní v dalším vývoji dítěte, snížení podílu nekvalifikované výuky (zajištění podmínek a motivačních nástrojů pro získání kvalifikovaných sil) a zvýšení počtu škol s psychologem nebo speciálním pedagogem (zajištění podpůrných pracovníků prostřednictvím projektů, podpůrných opatření poraden či zvýšených financí od zřizovatele).

Sociálně vyloučené lokality

Sociálně vyloučené lokality (SVL) jsou oblasti, ve kterých mají obyvatelé omezený přístup ke vzdělání, sociálním službám, na trh práce nebo mají omezené kontakty se sociálním okolím. U dětí to může vést k horšímu přístupu ke kvalitnímu vzdělání (někdy i k cílené segregaci) nebo nízkým vzdělávacím aspiracím kvůli méně podnětnému prostředí.

Ohrožení chudobou a sociálním vyloučením je jedním z klíčových problémů dnešní společnosti. Výdaje na potraviny, zdraví, bydlení a energie se neustále radikálně zvyšují, naopak příjmy domácností často stagnují. Následkem těchto vlivů je narůstá počet chudých domácností a míra jejich zadluženosti. Sociální vyloučení odráží nejen extrémní formu chudoby, ale širší podmínky života. Za sociálně vyloučenou lokalitu je považována oblast (dům, ulice, čtvrť) s více než 20 osobami žijícími v nevyhovujících ekonomických, sociálních a kulturních podmínkách. Obvykle se jedná o domácnosti pobírající příspěvek na živobytí,

příspěvek/doplatek na bydlení, přídavek na děti a další dávky hmotné nouze. Od roku 2006 do roku 2015 se počet sociálně vyloučených lokalit zdvojnásobil. Opatření směřující do sociálně vyloučených lokalit jsou považována za zásadní pro boj s chudobou a sociálním vyloučením. Procesem sociálního vyloučení jsou jedinci či skupiny ostraceny na okraj společnosti a mají tak omezený nebo úplně znemožněný přístup ke zdrojům, které jsou jinak ostatním členům společnosti přístupné.

V ORP Tachov žije 0,9 % lidí v sociálně vyloučené lokalitě, průměr v České republice je 1,0 % a z toho je více než jedna polovina Romů. Dle šetření Agentury EU z roku 2016 jsou Romové ve srovnání s ostatními šestkrát častěji ohroženi chudobou. Podle Strategie je znevýhodnění Romů v oblastech vzdělání, zaměstnání, zdraví nebo bydlení výrazně ovlivněno diskriminací. Mezi další osoby ohrožené chudobou a sociálním vyloučením patří mladí dospělí, kteří opouštějí náhradní péči při dosažení zletilosti, a to především kvůli nedostatečnému hmotnému zabezpečení a chybějícím službám poskytujících podporu, kterou jinak zajišťuje rodina. Mezi ohrožené skupiny patří také osoby se zdravotním postižením a duševním onemocněním, domácnosti tvořené samotným rodičem, senioři, cizinci, osoby trpící nějakou formou závislosti nebo osoby se záznamem v Rejstříku trestů.

Dalším faktorem sociálního vyloučení je výrazný nárůst počtu osob žijících v ubytovnách a to včetně osob, které mají v péči nezletilé dítě. Počet osob žijících v ubytovnách déle než rok je 85 %, dětí do 18 let 90 % a seniorů nad 65 let 93 %. Pro sociálně vyloučené lokality je také typický vysoký podíl nezaměstnaných a osob s krátkodobým

zaměstnáním, zaměstnáním s nejistou délkou trvání a zaměstnáním s velmi nízkým výdělkem. Obvyklým jevem tohoto prostředí je také užívání návykových látek, které se prostřednictvím rodičů dostávají také k dětem.

Dalším typickým rysem sociálně vyloučené lokality je dosažená úroveň vzdělání, naprostá většina obyvatel ukončila pouze základní vzdělání. V rodinách často chybí podpora vzdělávání, naopak je škola vnímána jako nepřátelské prostředí. Studium je často ukončováno předčasně, což vede k opakování problémů osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách jako je neschopnost uplatnění se na trhu práce, riziko chudoby a trvajícího sociálního vyloučení.

V rámci projektu *Podpora rovných příležitostí* MŠMT podporuje školy s vyšším poměrem sociálně znevýhodněných žáků a řeší nerovnosti ve vzdělávání v souladu s cíli Strategie vzdělávací politiky ČR do r. 2030+. Tento projekt přispívá k implementaci Reformy 3.2.2 Národního plánu obnovy. V jeho rámci bude dlouhodobě metodicky podporováno nejméně 400 škol po celé ČR. V Plzeňském kraji je zahrnuto do projektu pět škol, z toho v ORP Tachov se jedná o ZŠ Přimda a ZŠ a MŠ Staré Sedliště. Hlavním cílem projektu naplánovaného na léta 2022–2026 je připravit a realizovat řešení vedoucí ke snižování rostoucích nerovností ve vzdělávání.

Město Tachov realizuje projekt „Sociální práce na základních školách v Tachově za účelem desegregace ve vzdělávání“, podpořený z Operačního programu Zaměstnanost plus. Projekt získal dotaci ve výši 7 800 440,49 Kč. Projekt bude probíhat v období od 1. 7. 2025 do 30. 6. 2028 a je zaměřen na komplexní podporu žáků, prevenci ohrožení dětí, posilování rodičovských kompetencí a multidisciplinární spolupráci. Jeho cílem je podpora dětí se sociálním a jiným znevýhodněním na třech základních školách v Tachově. Do škol budou integrováni sociální pracovníci, kteří ve spolupráci s pedagogy zavedou metodiku identifikace a podpory těchto žáků. Budou pracovat s rodinami i dítětem na základě individuálního plánu a zajišťovat intervence jako doučování, rozvoj rodičovských kompetencí nebo spolupráci s OSPOD a dalšími službami. Projekt podporuje včasnou identifikaci problémů a budování podpůrné sítě, která má vést ke zlepšení školního klimatu i výsledků dětí.

1.1.4 Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů v oblasti vzdělávání

1.1.4.1 Program rozvoje města Tachova 2021 – 2030

Zadavatelem dokumentu Program rozvoje města Tachova bylo Město Tachov. Dokument se zaměřuje na identifikaci klíčových oblastí dalšího rozvoje města. V oblasti vzdělávacích zařízení byly zjištěny problémy týkající se kapacity a umísťování dětí do škol a školek.

Ve městě Tachov se nachází pět mateřských škol s celkovou kapacitou přibližně 400 míst (viz tabulka 1), k 1.9.2025 se kapacita MŠ Pošumavská zvýší na 150 dětí. V posledních letech však dochází k situacím, kdy žádosti o přijetí dětí nejsou vyhověny z důvodu plně obsazené kapacity. Počet zamítnutých žádostí se neustále zvyšuje, v roce 2019 bylo zamítnuto 33 dětí, v roce 2020 29 dětí, v roce 2021 51 dětí, v roce 2022 85 dětí, v roce 2023 105 dětí a v roce 2024 celkem 125 dětí. Dalším problémem je umísťování dětí se specifickými potřebami v rámci inkluze, protože současná vytíženost tříd neumožňuje flexibilní přizpůsobení kapacit, které se při inkluzi výrazně snižují.

Město je také zřizovatelem tří základních škol s celkovou kapacitou přibližně 1500 žáků. Základní školství v Tachově čelí výzvám spojeným s nárůstem počtu žáků, zejména dětí uprchlíků z Ukrajiny a cizinců obecně, což narušuje jeho dosavadní stabilitu (viz tabulka 2).

Tabulka č.9_Vývoj počtu dětí v mateřských školách v Tachově v letech 2008 až 2024

Mateřská škola	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25
TYRŠOVA	60	60	68	74	74	74	74	74	75	75	72	72	72	72	74	73	69
P. VELIKÉHO	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	72	72	71	73	72	69
STADTRODSKÁ	103	113	120	120	120	122	122	122	119	122	122	120	120	120	126	126	119
SADOVÁ	37	39	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	42	42	42
POŠUMAVSKÁ	91	98	100	100	100	100	100	100	100	97	96	97	95	96	100	94	93
CELKEM	366	385	403	409	409	411	411	411	409	409	405	401	399	399	415	407	392

Zdroj: www.tachov-mesto.cz/skoly-a-skolska-zarizeni

Tabulka č. 10_Vývoj počtu žáků v základních školách ve městě Tachově v letech 2008 až 2024

Základní škola	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25
HORNICKÁ	523	518	523	541	568	613	641	681	683	692	688	681	666	642	681	635	610
KOSTELNÍ	243	236	236	226	226	238	212	197	210	203	208	232	232	227	241	217	224
ZÁŘEČNÁ	553	516	503	479	479	481	479	487	513	519	549	563	595	604	669	675	680
CELKEM	1319	1270	1262	1246	1273	1332	1332	1365	1406	1414	1445	1476	1493	1473	1591	1527	1514

Zdroj: www.tachov-mesto.cz/skoly-a-skolska-zarizeni

1.1.4.2 Školství v obvodu obce Tachov s rozšířenou působností – školní rok 2024/2025

Tento dokument byl vypracován odborem školství Města Tachov. Všechny údaje o počtu tříd a počtu dětí či žáků zobrazují skutečný stav na školách k 30.9.2024. Pro účely zpracování analytické části je důležitý zejména vysoký nárůst počtu cizinců v ORP Tachov.

Tabulka č. 11_Děti a žáci podle státního občanství v MŠ

	MŠ	Sloven- sko	Viet- nam	Polsko	Něme- cko	Mongol- sko	Syrie	Ukraj- na	Bulhar- sko	Rusko	Chorvat- sko	CELKEM
1	Bor, Borská		4					2				6
2	Bor, Školní		10					1				11
3	Lom							1				1
4	Plana, Havlíčkova							1	2			3
5	Plana, Smetanova	2	1	3	1			5				12
6	Přimda		7					1				8
7	Rozvadov		1									1
8	Stráž								1			1
9	Studánka	1										1
10	Tachov, Sadová						1	10	1			12
11	Tachov, Stadtrovská	1	5					17	3	1		27
12	Tachov, P. Velikého							11	3			14
13	Tachov, Tyršova	1	1					2	1			5
14	Tachov, Pošumavská	1	1			5		5			1	13
15	Tisovâ							1				1
16	Chodský Újezd							1				1
17	Staré Sedlště							3				3
18	Halže							2				2
19	Hošťka							1				1
20	Chodová Planá							2				2
21	Lesná											
	CELKEM MŠ	6	30	3	1	5	1	66	11	1	1	125

Zdroj: www.tachov-mesto.cz/skoly-a-skolska-zarizeni

Tabulka č. 12_Děti a žáci podle státního občanství v ZŠ

	ZŠ	Slovensko	Vietnam	Polsko	Německo	Mongolsko	Francie	Ukrajina	Bulharsko	Rumunsko	Moldavsko	USA	Itálie	Sýrie	Maďarsko	Rakousko	Chorvatsko	CELK EM
1	Bor	5	29		1			34										69
2	Planá, Valy		6		1			23	1		1	1						33
3	Planá, náměstí	1	3					26								1		31
4	Přimda	4	27			1		11										43
5	Stráž							2	2									4
6	Tachov, Hornická	10	2	2		3	2	66	1	1	1		1	1				89
7	Tachov, Kostelní	6	7			4		49	12	2	2				1			82
8	Tachov, Zářečná	14	19			13		97	6						2		1	154
9	Halže		1					13										14
10	Hošťka					2												2
11	Chodová Planá			3				10										13
12	Lesná																	
13	Rozvadov		2															2
14	Staré Sedliště	2			1			17										20
	CELKEM ZŠ	42	114	5	3	23	2	348	22	3	4	1	1	1	3	1	1	556

Zdroj: www.tachov-mesto.cz/skoly-a-skolska-zarizeni

1.1.4.3 Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2020 – 2024

Jedná se o klíčový strategický dokument zaměřený na vzdělávání a rozvoj výchovně vzdělávací soustavy na čtyřleté období. Obsahuje tři hlavní kapitoly:

- **Rozvoj společnosti a vzdělávání, Strategie rozvoje regionálního školství**
- **Financování regionálního školství**
- **Strategie rozvoje regionálního školství** - pro analytickou část MAP IV je zásadní tato kapitola, jejímž cílem je do roku 2035 zvýšit úroveň vzdělanosti v Plzeňském kraji. To zahrnuje vyšší podíl absolventů, méně obyvatel se základním vzděláním, více vysokoškolsky vzdělaných osob (25–64 let) a větší zapojení do celoživotního učení.

Definuje také strategické cíle vize Plzeňského kraje v oblasti vzdělávání do roku 2035:

1. Zpřístupnit všem široké možnosti vzdělávacích aktivit
2. Zvyšovat vzdělanost pedagogů a ředitelů
3. Zaměřit vzdělávání na rozvoj osobnosti, kariéry a občanství
4. Zajišťovat efektivní komunikaci, důvěru a bezpečné klima všech aktérů ve vzdělávání

1.1.4.4 Analýzy potřeb škol v Plzeňském kraji

Tyto dokumenty vznikly v rámci projektu „Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Plzeňského kraje II“ (KAP), jehož cílem bylo zlepšení řízení škol, zvýšení kvality vzdělávání a podpora dlouhodobého plánování jako klíčového nástroje pro efektivní řízení škol.

V rámci projektu KAP bylo vytvořeno několik analytických dokumentů, mezi které patří:

- Analýza potřeb na školách v Plzeňském kraji (NPI ČR),
- Analýza potřeb škol v Plzeňském kraji (MŠMT),
- Analýza potřeb v území pro potřeby KAP.

Analýza potřeb v území pro účely KAP byla vypracována realizačním týmem KAP jako povinná součást krajského akčního plánu (KAP). Tato analýza vznikla v úvodní fázi přípravy nového krajského akčního plánu pro období 2023–2025 a jejím hlavním cílem bylo znovu zmapovat stav a vývoj trhu práce a vzdělávacího systému v Plzeňském kraji, zároveň také redefinovat klíčové problémové oblasti. Součástí analýzy je zpracování všech zásadních témat, což z ní činí hlavní analytický podklad. Na jeho základě byly v rámci jednotlivých platforem a Pracovní skupiny Vzdělávání určeny priority krajského akčního plánu.

Tato témata vycházejí ze Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ a vhodně doplňují již dříve zpracovanou analýzu vytvořenou v rámci projektu P-KAP. Výstupy z dotazníkového šetření jsou prezentovány v grafické podobě a relevantní závěry byly začleněny do Analýzy potřeb v území pro účely KAP, kde sloužily jako podklad pro stanovení priorit a návrhové části plánu.

Cílem dokumentu Analýza potřeb na školách v Plzeňském kraji (NPI ČR) bylo zmapování aktuální situace a potřeb škol v oblastech definovaných OP VVV, stejně jako vyhodnocení posunu, k němuž na školách došlo. Výstupy závěrečného šetření zároveň slouží jako podklad pro hodnocení Krajských akčních plánů v jednotlivých regionech.

V rámci projektu MAP IV vycházíme z Analýzy potřeb škol (MŠMT), především v analytické části týkající se předškolního a základního vzdělávání.

1.1.4.5 Strategický rámec Česká republika 2030

Strategický rámec Česká republika 2030 je konceptuální dokument stanovující priority a cíle pro rozvoj České republiky do roku 2030.

Pro MAP IV je klíčový čtvrtý cíl: Vzdělávání rozvíjí individuální potenciál, podporuje schopnost zvládat změny a přispívá k soudržné společnosti orientované na udržitelný rozvoj.

- Vzdělávací systém je inkluzivní, prostupný, neselektuje žáky a žákyně podle talentu a minimalizuje vliv socioekonomického zázemí.
- Podporuje pedagogy, aby přinášeli změny a působili jako průvodci v měnícím se světě, přičemž propojuje vzdělávání s reálným světem.
- Každému poskytuje přístup k rozvoji kompetencí pro občanský, profesní i osobní život a nabízí všeobecný základ pro další vzdělávání a pochopení světa.
- Zajišťuje dostupné celoživotní vzdělávání zaměřené na profesní i přenositelné dovednosti.

1.1.4.6 Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2023–2027

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2023–2027 je implementačním dokumentem Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. Stanovuje konkrétní cíle a časový plán pro realizaci opatření, přičemž poskytuje podněty pro krajské i školní plány. Kromě Strategie 2030 zohledňuje další strategické dokumenty, legislativní nařízení a doporučení na národní, evropské i globální úrovni. Dokument je v souladu s Českou republikou 2030, Programovým prohlášením vlády a doporučeními Rady vlády pro udržitelný rozvoj a Evropské komise.

Pro období 2023–2027 stanovila Strategie 2030+ dva strategické cíle, které svými aktivitami Dlouhodobý záměr ČR 2023–2027 naplňuje:

1. Zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život.
2. Snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů.

Dlouhodobý záměr ČR 2023 - 2027 pojednává o průřezových opatřeních Strategie rozvoje regionálního školství, mezi která patří:

- Vzdělávání pro udržitelnost
- Digitální vzdělávání a umělá inteligence ve vzdělávání
- Vzdělávání dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka
- Well-being, duševní zdraví, bezpečné prostředí a podpora pohybových aktivit
- Rovnost příležitostí ve vzdělávání
- Zajištění potřebných kapacit středních a vyšších odborných škol a jejich oborové struktury odpovídající očekávaným životním drahám a potřebám společnosti.

1.1.4.7 Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+

Strategie 2030+ je strategický dokument Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro rozvoj vzdělávání v České republice v období 2020–2030+. Dokument má stanoven 2 prioritní cíle:

1. **Zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život:** Role formálního vzdělávání se mění v reakci na rychlé technologické, hospodářské, sociální a environmentální proměny, označované jako čtvrtá průmyslová revoluce. Požadavky na dovednosti i způsoby komunikace se přizpůsobují novým realitám. Současní žáci, vyrůstající s digitálními technologiemi a neomezeným přístupem k informacím, potřebují rozvíjet kritické myšlení a schopnost pracovat s informacemi. Proměny sociálních kontaktů navíc často vedou k nedostatku při naplňování sociálních potřeb. Tyto trendy přinášejí výzvy zcela odlišné od těch, kterým čelily předchozí generace.
2. **Snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů:** Navzdory pokroku v odstraňování bariér zůstávají nerovnosti ve vzdělávání výrazným problémem českého školství. ČR patří mezi země s největšími vzdělávacími nerovnostmi, které se odrážejí v závislosti výsledků žáků na sociálním statusu rodičů, rozdílech mezi školami a regiony a nízké mezigenerační mobilitě. Systém nedokáže dostatečně vyrovnávat vliv rodinného zázemí ani motivovat žáky k dosažení vyššího vzdělání.

Realizace těchto cílů probíhá prostřednictvím pěti strategických linií:

1. Proměna obsahu, způsobů a hodnocení vzdělávání,
2. Rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání,
3. Podpora pedagogických pracovníků,
4. Zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce,
5. Zvýšení financování a zajištění jeho stability.

V rámci Strategické linie 1 je pro MAP IV klíčová kapitola Proměna obsahu, metod a forem vzdělávání. Dynamické změny ve společnosti vyžadují přizpůsobení vzdělávacích postupů, zaměření na motivaci žáků, práci s chybou a individualizaci výuky pro rozvoj potenciálu všech žáků. Důraz je kladen na zjednodušení a snížení objemu učiva, což umožní hlubší porozumění, opakování a aplikaci poznatků v praxi. Současný vzdělávací obsah je příliš široký, což brání žákům v pochopení látky a učitelům v efektivním využití času.

Pro MAP IV jsou dále klíčové i Strategické linie 2 a 3. Linie 2 se zaměřuje na Rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání, jehož základem je zajištění kvalitní výuky na všech školách. Společné vzdělávání dětí v kvalitních základních školách podporuje soudržnost společnosti, občanskou angažovanost a flexibilitu v kariéře, čímž snižuje riziko nezaměstnanosti. V ČR však nerovnosti ve vzdělávání narůstají. Výsledky žáků na 2. stupni základních škol klesají, zatímco některé školy zaostávají. To vede rodiče k hledání alternativ, což dále prohlubuje rozdíly mezi školami. Na školách s vyšší koncentrací žáků z nepodnětného prostředí klesá motivace i kvalita výuky, což situaci zhoršuje. Strategická linie 3 se zaměřuje na podporu pedagogických pracovníků. Školy by měly fungovat jako učící se organizace, které naplňují potřeby žáků a komunit, snižují nerovnosti a rozvíjejí potenciál všech žáků. Klíčem je zaměření výuky na kompetence pro občanský, profesní a osobní život. K tomu jsou potřeba kvalitní ředitelé, motivovaní učitelé a dostatek pedagogických i nepedagogických pracovníků. Podpora výukové činnosti učitelů a vedení škol je zásadní, protože bez jejich spolupráce a spokojenosti nelze zajistit efektivní a spravedlivé vzdělávání.

Analytická část MAP IV využívá informace ze Strategie 2030+ k průřezovým tématům, jako jsou proměna obsahu a způsobu vzdělávání, podpora pedagogů a dalších pracovníků, rozvoj digitálních kompetencí a snižování nerovností ve vzdělávání. Přestože další konkrétní data ze Strategie 2030+ nečerpáme, je nezbytné zajistit, aby cíle a opatření byly s touto strategií v souladu.

1.1.4.8 Analýza návaznosti prioritních oblastí MAP na strategické dokumenty

Tabulka č.13_Analýza návaznosti prioritních oblastí MAP na strategické dokumenty

Návaznost oblastí MAP na strategické dokumenty	Priority MAP			
	1	2	3	4
Strategické dokumenty – výčet				
Program rozvoje města Tachova 2021 – 2030	x	x	x	x
Školství v obvodu obce Tachov s rozšířenou působností – školní rok 2024/2025	x	x	x	x
Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2020 – 2024	x	x	x	x
Analýzy potřeb škol v Plzeňském kraji	x	x	x	
Strategický rámec Česká republika 2030	x	x		
Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019- 2023	x	x		
Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+	x	x		

Zdroj: Vlastní řešení

1.2 Specifická část analýzy

1.2.1 Témata MAP IV na území ORP Tachov

Projekt místní akční plán rozvoje vzdělávání IV je zaměřen na tři povinná klíčová témata:

1. Podpora moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí
2. Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním
3. Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů

Realizace těchto témat bude probíhat prostřednictvím průřezových témat:

- proměna obsahu a způsobu vzdělávání
- podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání
- digitální kompetence k celoživotnímu učení
- snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání
- spolupráce MŠ - ZŠ/ZŠ – SŠ

Na základě zkušeností z předchozího projektu MAP a jednání pracovních skupin byla zvolena další volitelná témata:

- Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity dětí a žáků,
- Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání
- Rozvoj českého jazyka u dětí a žáků s jeho nedostatečnou znalostí
- Rozvoj vztahu k místu, kde děti a žáci žijí, mezigenerační soužití
- Wellbeing (duševní zdraví dětí, žáků a pedagogů)
- Rekonstrukce a vybavení školských zařízení

Z klíčových, průřezových a volitelných témat vychází strategická část projektu MAP IV, zejména stanovení prioritních problémových oblastí a SWOT analýzy.

Na základě metodiky projektu sestavil realizační tým MAP IV v ORP Tachov čtyři pracovní skupiny:

1. Pracovní skupina pro financování
2. Pracovní skupina pro podporu moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí
3. Pracovní skupina pro rovné příležitosti
4. Pracovní skupina pro rozvoj regionální identity

1.2.2 Analýza dotčených skupin

Vzájemnou komunikaci a zajištění informovanosti mezi realizátory projektu a dotčenou veřejností upravuje aktualizovaný dokument Komunikační plán MAP IV. Obsahuje bližší specifikaci cílových skupin, popisuje komunikační nástroje a formy zapojení cílových skupin.

Každá z dotčených cílových skupin zcela opodstatněně upřednostňuje své vlastní cíle a zájmy, které ale často kolidují s cíli a zájmy jiné cílové skupiny. Proto je nezbytné důkladně posoudit potřeby a zájmy jednotlivých skupin a upřednostnit ty nejdůležitější pro zachování kvalitního a udržitelného rozvoje školství. Naopak rizika spojená s cílovými skupinami se mnohdy opakují a lze je do určité míry předvídat, nicméně opatření k jejich nápravě často přesahují možnosti dané skupiny a vyžadují nemalý objem prostředků k jejich realizaci.

Spolufinancováno Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Analýzu dotčených skupin blíže představuje následující tabulka:

Tabulka č. 14_Analýza dotčených skupin – očekávání, rizika, způsob komunikace, opatření

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Rodiče, kteří mají děti v MŠ /žáky v ZŠ	• kvalitní výuka v MŠ, ZŠ • dostatečně vzdělaný pedagogický sbor • příjemné a bezpečné klima ve třídě • dobrý vztah dítě/žák - učitel • široká nabídka zájmových kroužků, volnočasových aktivit, příp. prázdninových programů a aktivit • dostatečná informovanost rodičů • kvalitní stravování pro dítě • zapojení rodičů do dění MŠ a ZŠ • spolupráce MŠ + ZŠ + obec + další organizace • přeshraniční spolupráce • možnost dobrého umístění žáka na SŠ	• špatná nedostatečná komunikace s rodiči • nezáměr rodiče o dítě a dění v MŠ/ZŠ • neochota podílet se na spoluorganizaci či spolufinancování některých akcí • migrace	• osobní kontakt – rodičovské schůzky, osob setkání s pedagogy • webové stránky školy • facebookové stránky školy • telefonicky/e-mailem • MS Teams a jiné platformy vhodné k distanční výuce a online komunikaci	• zapojit rodiče do dění v MŠ/ZŠ • dostatečně rodiče informovat např. při pravidelných setkáních • pravidelně aktualizované webové, facebookové stránky; MS Teams či jiné komunikační platformy • využití místního tisku • dostupnost a dostatečná kapacita školských zařízení • kvalitní prezentace škol
Rodiče – zájem o MŠ, ZŠ	• dostatečná kapacita v MŠ a ZŠ • kvalitní výuka v MŠ/ZŠ • dobrá dopravní dostupnost • školní a mimoškolní akce	• špatná nedostatečná komunikace • nedostatečná prezentace školy	• osobní kontakt • webové/facebookové stránky školy • telefonicky/e-mailem	• zajištění dostatečné kapacity MŠ a ZŠ • dostupnost školských zařízení • kvalitní prezentace škol

Spolufinancováno Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Děti v MŠ a žáci v ZŠ	• dobrý vztah dítě/žák – učitel • začlenění se do kolektivu • moderní formy výuky vč. moderních učeben • široká nabídka zájmových kroužků, volnočasových aktivit, prázdninových programů a aktivit • kvalitní stravování • možnost dobrého umístění na SŠ • přeshraniční spolupráce	• nevhodné chování dítě/žák • nerespektování autority učitelů a dalších pracovníků školy • nezájem o výuku a vzdělávání se • nepřizpůsobivost • neochota spolupracovat • nefunkční vztah dítě/žák – učitel	• osobní kontakt • webové/facebookové stránky školy • MS Teams a jiné platformy vhodné k distanční výuce a online komunikaci	• motivovat žáky ke studiu • široká nabídka zájmové činnosti • zapojení dětí/žáků do života MŠ/ZŠ • příjemné a bezpečné prostředí, podpora wellbeingu • spolupráce škol • přeshraniční spolupráce
Pedagogové a další zaměstnanci Pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci	• dostatečné finanční ohodnocení vč. možnosti bonusů či osobního ohodnocení • dobré vztahy na pracovišti, podpora vedení • možnost dalšího vzdělávání a osobního růstu • sdílení zkušeností s kolegy, s pedagogy z jiných škol • přeshraniční spolupráce	• odchod za lepším finančním ohodnocením • špatná atmosféra na pracovišti • nedostatečná vzdělanost kvalifikovanost • neochota dál se vzdělávat • přetížení administrativou	• osobní kontakt • webové/facebookové stránky školy • MS Teams a jiné platformy vhodné k distanční výuce a online komunikaci • telefonicky/e-mailem	• dostatečné finanční ohodnocení • osobní ohodnocení, bonusy • možnost dalšího vzdělávání • spolupráce škol • přeshraniční spolupráce • příjemné a přátelské prostředí pro práci, podpora wellbeingu • kvalitní zázemí a pomůcky
Ředitelé škol	• naplněná kapacita MŠ/ZŠ • prestiž školy • kvalitní personál • dostatečné finanční ohodnocení • dobré vztahy na pracovišti • sdílení zkušeností s jinými řediteli škol • podpora ze strany zřizovatele	• odchod za lepším finančním ohodnocením • nedostatečná kvalifikovanost, nedostatek manažerských kompetencí • administrativní zátěž	• osobní kontakt • telefonicky/e-mailem	• dostatečné finanční ohodnocení • prezentace školy • možnost dalšího vzdělávání • spolupráce škol, výměna zkušeností • kvalitní zázemí

Projekt: Místní akční plán rozvoje vzdělávání IV ORP Tachov,
registrační číslo: CZ.02.02.XX/00/23_017/0008572

Spolufinancováno Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Představitelé obce, která zřizuje MŠ/ZŠ	• naplněná kapacita MŠ/ZŠ • kvalitní personál • zajištění kvalitní péče a vzdělávání • co nejnižší nákladovost • dobrý stav budov	• zastavení rozvoje ZŠ a MŠ nedostatečným financováním • nezájem obcí o spolupráci • neochota obce přispívat na provoz MŠ/ZŠ, podílet se na investicích • špatná komunikace	• osobní kontakt • webové/facebookové stránky školy/obce • telefonicky/e-mailem	• motivovat rodiče a obce bez MŠ/ZŠ, aby dávali děti/žáky přednostně do jejich zařízení • odpovídající nastavení rozpočtu školy a toky investic do školy
Představitelé obce, kde se MŠ nebo ZŠ nenachází	• možnost umístění dětí/žáků z dané obce do MŠ/ZŠ • dobrá dopravní obslužnost • spolupráce obcí v rámci ORP	• špatná komunikace • neochota spolupracovat	• osobní kontakt • webové/facebookové stránky školy/obce • telefonicky/e-mailem	• vytvořit smlouvu se spádovou MŠ/ZŠ nebo dětskou skupinou a tím si zajistit umístění dětí/žáků • zajištění dopravní dostupnosti škol
Pracovníci v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání	• dostatečné finanční ohodnocení • dobré vztahy na pracovišti • možnost dalšího vzdělávání a osobního růstu • široká nabídka služeb a volnočasových aktivit • zájem dětí/žáků a rodičů • spolupráce se školami • podpora vedení obce, kde působí	• odchod za lepším finančním ohodnocením • nedostatečná nabídka služeb a volnočasových aktivit • finančně nedostupná nabídka služeb a aktivit • nezájem dětí/žáků a rodičů	• osobní kontakt • webové/facebookové stránky školy • telefonicky/e-mailem	• vzájemná spolupráce organizací zajišťující neformální a zájmové vzdělávání v ORP • spolupráce se školami a obcemi • prezentace na webu, sociálních sítích, médiích
Pracovníci organizací působících ve vzdělávání	• vysoká úroveň kvality školství	• neochota spolupracovat se školami, i mezi sebou	• osobní kontakt • webové/facebookové stránky školy/obce • telefonicky/e-mailem	• spolupráce se školami a obcemi

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Veřejnost	• vysoká úroveň kvality školství • široká nabídka služeb a volnočasových aktivit • pozitivně vnímané školství	• negativní vnímání školství • negativní nastavení společnosti	• osobní kontakt • webové/facebookové stránky školy/obce • telefonicky/e-mailem • přes média	• prezentace škol a organizací neformálního a zájmového vzdělávání
-----------	---	--	--	--

Zdroj: Vlastní řešení

1.2.3 Analýza rizik

Cílem této kapitoly je vypracování přehledu možných rizik, jejich členění a analýza z pohledu předpokládané četnosti jejich výskytu a závažnosti jejich následků. Každé riziko se vynásobí pravděpodobností výskytu a poté se určí jeho dopad.

Pravděpodobnost výskytu rizik (v tabulce sloupec „P“) i jejich dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5:

- hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost),
- hodnota 5 představuje velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost).

Tabulka č. 15_ Analýza rizik

Riziko	Hodnocení rizika			Opatření	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	3	5	15	Dostatek finančních prostředků ze státního a obecního rozpočtu na běžný provoz a opravy, pravidelná údržba a řádné vyčíslení objemu financí na běžný provoz	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na investice a vybavení	3	4	12	Využívání dotačních příležitostí, oslovování sponzorů, reálný rozpočet	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na platy	2	5	10	Využívání dotačních příležitostí, oslovování sponzorů, reálný rozpočet, nastavení co nejefektivnějšího způsobu využití finančních prostředků, hledání dalších zdrojů	Stát, obec
Nedostatek financí na kvalitní vzdělávání pedagogů v oblasti inkluze, nových metod a forem práce	1	4	4	Zapojování do projektů a grantových programů, hledání dalších zdrojů financování	Konkrétní ZŠ a MŠ, obec, stát

Spolufinancováno Evropskou unií

Organizační riziko					
Špatné rozmístění ZŠ, MŠ v rámci území	2	3	6	Vhodná dopravní spojení, spolupráce mezi obcemi, zajištění umístění dětí ve spádové oblasti, zachování ZŠ a MŠ v malých obcích	Obce daného území
Nedostatek dětí / žáků vs. nadbytek dětí/ žáků (nepříznivý demografický vývoj)	4	5	20	Proaktivní rodinná politika, spolupráce mezi školami, sledování vývoje počtu obyvatel v obci, spolupráce obcí v daném ORP	Obce daného území
Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu dětí/ žáků do/z ZŠ	4	5	20	Vyhledávání alternativních možností dopravy (dohody mezi rodiči, mezi rodiči a obcí), přeprava zajištěná školou, komunikace vedení obce s poskytovatelem dopravních služeb	Obce, kraj
Nezájem či neochota obcí na spolupráci	3	4	12	Spolupráce vedení obcí, sdílení informací, společná řešení vznikajících situací, vzájemná výpomoc obcí, pořádání společných akcí	Obce daného území
Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje	3	4	12	Efektivní řízení a předávání informací směrem na KÚ, projednání případných změn a úprav	Obce daného území
Právní riziko					
Koncepční a legislativní změny	4	5	20	Sledování legislativy, včasná reakce na změny, informovanost ze strany zřizovatele	Obce daného území
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku	4	5	20	Včasné uzpůsobení školních vzdělávacích plánů novým poznatkům a odezva směrem k tvůrcům reformy či opatření, projednání případných změn a úprav	Obce daného území

Technické riziko					
Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ	3	4	12	Včasné rozpoznání možných technických problémů a jejich okamžité řešení, spolupráce s odbornými firmami, pravidelné kontroly budov, dotace na rekonstrukce	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Zastaralé či nevyhovující vybavení	4	5	20	Pravidelné kontroly vybavení, spolupráce s poskytovateli grantů, využití dotací	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Věcné riziko					
Personální rizika nedostatek specialistů a asistentů, pedagogů	4	5	20	Kvalitní vedení zařízení, dobře nastavené podmínky pro zaměstnance, motivace mladých pedagogů, příležitosti k rozvoji a vzdělávání, propojení se školami v ORP, sdílení lektorů	Konkrétní ZŠ a MŠ
Nízká kvalita výuky	4	5	20	Motivace pedagogů, kvalitní školní vzdělávací plán, kontroly výsledků výuky, výuka praxí, výměnné pobyty, zajištění kvalitních učebních pomůcek	Konkrétní ZŠ a MŠ
Špatné řízení školy	3	4	12	Personální změny	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ	4	5	20	Dostatečná informovanost obyvatel obce o činnosti zařízení, zapojení rodičů/veřejnosti do činnosti školy, prezentace činnosti školy, účast v projektech, nabídka volnočasových aktivit, propojení MŠ a ZŠ, kvalitní pedagogický sbor, dobrá dopravní obslužnost	Konkrétní ZŠ a MŠ

Zdroj: Vlastní řešení

1.3 Východiska pro strategickou část

1.3.1 Vymezení prioritních a problémových oblastí rozvoje vzdělávání ORP Tachov

Projekt místní akční plán rozvoje vzdělávání IV se zabývá zejména klíčovými tématy: podpora moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí, rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním, podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů. Realizace těchto témat bude probíhat prostřednictvím průřezových témat: proměna obsahu a způsobu vzdělávání, podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání, digitální kompetence k celoživotnímu učení, snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání a spolupráce MŠ - ZŠ/ZŠ – SŠ. Na základě jednání pracovních skupin byly kromě klíčových a průřezových témat zvoleny další problémové oblasti: Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity dětí a žáků, rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání, rozvoj českého jazyka u dětí a žáků s jeho nedostatečnou znalostí, rozvoj vztahu k místu, kde děti a žáci žijí, mezigenerační soužití (rozvoj regionální identity), wellbeing (duševní zdraví dětí, žáků a pedagogů), rekonstrukce a vybavení školských zařízení.

Na základě jednání pracovních skupin, jednání s řediteli škol a reálných potřeb aktérů ve vzdělávání byly definovány jednotlivé problémové prioritní oblasti:

1. **Rozvoj klíčových kompetencí dětí a žáků s ohledem na jejich potřeby**
2. **Podpora kvalitního a dostupného vzdělávání a rozvoj klíčových kompetencí pracovníků ve vzdělávání**
3. **Infrastruktura – výstavba, rekonstrukce, vybavení, modernizace**
4. **Rozvoj spolupráce a posilování partnerství**

Každou problémovou oblast provází nedostatek finančního zajištění. Školy potřebují neustále vybavovat a modernizovat učebny, obnovovat a inovovat software a zařízení. Nedostatek financí má vliv také na nemožnost ředitelů dostatečně ohodnotit pedagogické pracovníky, proto často naráží na nezájem pedagogů. Důsledkem je nedostatek pedagogických pracovníků v ORP Tachov. ORP Tachov se také potýká s rostoucím průměrným věkem pedagogických pracovníků.

Pro klíčová témata a prioritní problémové oblasti byly následně vytvořeny SWOT analýzy. Tyto informace jsou podkladem pro Strategickou část dokumentu MAP IV.

1.3.2 Informace o stávajícím stavu gramotností a inkluzivity

Kapitola se zaměřuje na aktuální stav základních gramotností a klíčových kompetencí v oblasti působnosti projektu MAP IV. Informace čerpá z mezinárodních výzkumů, z národních šetření realizovaných Českou školní inspekcí (ČŠI), a také z poznatků získaných během jednání pracovních skupin (PS). Tato data poskytují ucelený pohled na úroveň gramotností a inkluzivního vzdělávání v regionu, čímž přispívají k identifikaci potřeb a navrhování efektivních intervencí pro rozvoj školství v rámci MAP IV.

Mezinárodní šetření

Tabulka č. 16_Přehled mezinárodních šetření

Název šetření	Realizátor	Popis	Odkaz na dokument
PISA	Aktivita OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj), v ČR je realizátorem ČŠI.	Mezinárodní šetření zaměřené na zjišťování úrovně gramotností patnáctiletých žáků.	https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Publikace-a-ostatni-vystupy/Narodni-zprava-PISA-2022
PIRLS	Aktivita IEA (Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání), v ČR je realizátorem ČŠI.	Mezinárodní šetření zaměřené na zjišťování aktuální úrovně čtenářských vědomostí a dovedností žáků ve čtvrtém roce školní docházky.	https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Publikace-a-ostatni-vystupy/Mezinarodni-setreni-PIRLS-2021-%E2%80%93-Narodni-zprava

TIMSS	Aktivita IEA (Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání), v ČR je realizátorem ČŠI.	Mezinárodní šetření zaměřené na zjišťování úrovně znalostí a dovedností žáků 4. a 8. ročníku ZŠv matematice a v přírodních vědách.	https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Publikace-a-ostatni-vystupy/Mezinarodni-setreni-TIMSS-2019-Narodni-zprava
TALIS	Aktivita OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj), v ČR je realizátorem ČŠI.	Mezinárodní šetření o vyučování učení (školní prostředí, podmínky, ve kterých učitelé a ředitelé pracují).	https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Publikace-a-ostatni-vystupy/Mezinarodni-setreni-TALIS-2018-Narodni-zprava
ICILS	Aktivita IEA (Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání), v ČR je realizátorem ČŠI.	Mezinárodní šetření o dovednostech třináctiletých žákův oblasti počítačové a informační gramotnosti.	https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Publikace-a-ostatni-vystupy/Ceska-skolni-inspekce-zverejnuje-vysledky-setreni

Zdroj: Vlastní řešení

Mezinárodní šetření PISA

Mezinárodní šetření PISA (Programme for International Student Assessment) sleduje výsledky vzdělávání patnáctiletých žáků v matematické, čtenářské a přírodovědné gramotnosti. Jeho cílem je zjistit, jaké dovednosti jsou klíčové pro uplatnění žáků ve společnosti 21. století, a poskytovat tvůrcům vzdělávacích politik spolehlivé informace o fungování vzdělávacích systémů a jejich změnách v čase. Šetření se zaměřuje na praktické využití znalostí, které si žáci osvojili ve škole, v reálných životních situacích.

Česká republika se do PISA zapojila poprvé v roce 2000 a od té doby se pravidelně účastní každého tříletého cyklu, jehož realizátorem je Česká školní inspekce (ČŠI). V osmém cyklu, který proběhl v roce 2022, se zúčastnilo 81 zemí a regionů, přičemž v ČR se zapojilo 430 škol a téměř 11 000 žáků. Původně plánovaný cyklus pro rok 2021 byl odložen kvůli pandemii covid-19.

V prosinci 2023 zveřejnila ČŠI Národní zprávu PISA 2022, která shrnuje výsledky a poskytuje detailní analýzu úrovně gramotností českých žáků.

• Shrnutí zjištění úrovně matematické, čtenářské a přírodovědné gramotnosti

Nejlepších výsledků v matematické gramotnosti v šetření PISA 2022 dosáhly východoasijské země a regiony jako Singapur, Macao (Čína), Tchaj-wan, Hongkong (Čína), Japonsko a Korea, následované Estonskem a Švýcarskem. Česká republika se umístila nad průměrem zemí EU a OECD, i když její průměrný výsledek se od roku 2003 snížil o 29 bodů.

Z dlouhodobého pohledu (2003–2022) došlo k poklesu průměrných výsledků ve většině zemí OECD a EU, přičemž od roku 2018 se tento pokles zrychlil, zejména kvůli dopadům pandemie covidu-19, která narušila prezenční výuku a vedla ke změnám ve způsobu učení. V České republice poklesl podíl žáků s alespoň základní úrovní dovedností z 83 % v roce 2003 na 74 % v roce 2022. Největší úbytek byl zaznamenán mezi žáky s nejvyššími úrovněmi (4 až 6), jejichž podíl se snížil z 39 % v roce 2003 na 28 % v roce 2022.

Na celkový nadprůměrný výkon ČR mají výrazný vliv žáci víceletých a čtyřletých gymnázií, kteří dosahují výrazně lepších výsledků než žáci základních škol a nematuritních oborů středních odborných škol. Významný rozdíl mezi pohlavími ukázal, že chlapci dosáhli v průměru o 7 bodů více než dívky.

PISA 2022 také odhalila, že vzdělanostní nerovnosti v ČR se prohlubují. Znevýhodnění žáci měli průměrný výsledek o 116 bodů nižší než jejich zvyhodnění spolužáci, což odpovídá rozdílu tří let školní docházky. Zatímco výsledky zvyhodněných žáků poklesly mezi lety 2018 a 2022 o 9 bodů, u znevýhodněných žáků to bylo o 18 bodů.

Přibližně třetina českých žáků označila matematiku za svůj oblíbený předmět, ale 60 % z nich vyjádřilo obavy z obtížnosti hodin nebo špatných známek. Žáci, kteří zažívali silnější podporu učitelů, měli méně obav z matematiky. Přesto ČR patří k zemím s jednou z nejnižších deklarovaných úrovní podpory učitelů v hodinách matematiky.

Výsledky PISA také ukázaly, že v zemích, kde školy nebyly během pandemie uzavřeny déle než tři měsíce, dosahovali žáci lepších výsledků. Ti, kteří během distanční výuky dostávali pravidelnou živou online výuku, měli v průměru o 25 bodů lepší výsledky (v ČR o 26 bodů).

Nízké skóre také odhalilo, že jen 63 % českých žáků cítí, že si jich učitelé váží, což je nejmenší podíl mezi zeměmi OECD a EU. Nejvyšší podíl tohoto pocitu byl mezi žáky čtyřletých gymnázií (78 %), zatímco nejnižší u žáků nematuritních oborů středních škol (54 %).

V testovaných oblastech čtenářské a přírodovědné gramotnosti čeští žáci dosáhli nadprůměrných výsledků ve srovnání s průměrem zemí EU i OECD.

V přírodovědné gramotnosti zůstaly výsledky českých žáků srovnatelné s rokem 2018, ale o 15 bodů nižší než v roce 2006. Mezi neúspěšnější země v této oblasti tradičně patří východoasijské státy, jako jsou Singapur, Japonsko, Macao (Čína), Tchaj-wan, Korea a Hongkong, spolu s Estonskem. Nadprůměrných výsledků ve srovnání s OECD dosáhlo dalších 17 zemí, včetně České republiky.

Co se týče čtenářské gramotnosti, vývoj za posledních 22 let připomíná křivku ve tvaru U. Po výrazném propadu v roce 2009 se čeští žáci postupně vrátili k průměrnému výsledku z roku 2000. Nejlepších výsledků dosáhli žáci ze Singapuru, následováni Iry, Japonci, Korejci a Tchajwanci. Stejně jako v matematické a přírodovědné gramotnosti byli i v oblasti čtenářských dovedností čeští žáci nad průměrem zemí OECD.

- **Znalosti a dovednosti žáků v gramotnostech**

Matematická gramotnost

V matematické gramotnosti dosáhlo alespoň druhé úrovně 74 % žáků v České republice, což je více než průměr EU (70 %) a OECD (69 %). Na úrovni 2 umí žáci navrhnout jednoduché strategie pro řešení problémů, včetně základních simulací s jednou proměnnou. Dokážou získat relevantní informace z různých zdrojů, jako jsou tabulky, grafy nebo 2D zobrazení 3D objektů. Prokazují základní porozumění funkčním vztahům, řeší problémy se snadnými poměry a dokážou doslovně interpretovat výsledky. Nejvyšší podíl žáků na této úrovni byl v Singapuru a čínské provincii Macao (asi 92 %), následovaných Japonskem (88 %). Podíl nejúspěšnějších žáků, kteří dosáhli 5. nebo 6. úrovně, činí v České republice 11 %, což je více než průměr EU (8 %) a OECD (9 %).

Výsledky českých žáků v matematice se však zhoršují od roku 2003. Podíl žáků dosahujících alespoň základní úrovně klesl z 83 % v roce 2003 na 78 % v roce 2009 a dále klesl v roce 2022. Největší pokles nastal u žáků, kteří dosáhli vyšších úrovní (4 až 6), kde podíl klesl z 39 % v roce 2003 na 28 % v roce 2022.

Podle Národní zprávy PISA 2022 dosáhli čeští žáci vyrovnaných průměrných výsledků ve třech kategoriích sledovaných postupů myšlení: uvažování, formulování a používání. Nejhoršího výsledku dosáhli ve schopnosti interpretace a hodnocení, což znamená, že měli potíže s ověřením smysluplnosti matematických řešení.

V oblasti matematického obsahu se výsledky lišily. Nejlepších výsledků dosáhli v geometrii (prostor a tvar), následovaných oblastí kvantity. Nejtěžší pro ně byly úlohy zaměřené na změny, vztahy, neurčitost a data.

Přírodovědná gramotnost

V roce 2006 dosáhlo základní druhé úrovně 85 % žáků, zatímco v roce 2015 to bylo 79 %. Tento podíl se od té doby stabilizoval, s 81 % v roce 2018 a 80 % v roce 2022. V průměru zemí OECD dosáhlo v roce 2022 alespoň druhé dovednostní úrovně 76 % žáků, přičemž v EU činí tento podíl 75 %. V České republice vzrostl podíl žáků dosahujících nejvyšších pátých a šestých dovednostních úrovní od roku 2015 o dva procentní body na 9 %, avšak stále je nižší než v roce 2006, kdy dosahoval 12 %. Ve srovnání s mezinárodním kontextem se jedná o mírně nadprůměrný podíl, jelikož v zemích OECD dosahuje těchto úrovní 8 % žáků a v EU je to 6 %.

Čtenářská gramotnost

Rozložení žáků v roce 2022 se přibližně shoduje s rokem 2018. Více než dvacetiprocentní podíl žáků pod základní druhou dovednostní úrovní se v posledních deseti letech nepodařilo snížit. I když je tento podíl v mezinárodním srovnání spíše podprůměrný (průměr OECD je 26 %, průměr EU 28 %), představuje stále významnou skupinu žáků, jejichž nedostatečné čtenářské dovednosti mohou bránit efektivnímu řešení každodenních situací vyžadujících čtení a porozumění textu.

Schopnost porozumět textu, analyzovat ho a kriticky hodnotit se stává stále důležitější, zejména s rychlým rozvojem nástrojů umělé inteligence, s nimiž se žáci setkávají. Žáci s nízkou čtenářskou gramotností čelí

znevýhodnění nejen při plnění studijních a pracovních povinností, ale také v každodenním společenském životě a angažovanosti. Podíl žáků s nejpokročilejšími čtenářskými dovednostmi se v posledních čtyřech letech nezměnil; v roce 2022, stejně jako v roce 2018, dosahuje v České republice 8 % žáků na páté a šesté dovednostní úrovni, přičemž průměr OECD v roce 2022 činil 7 % a průměr EU 6 %.

- **Rozdíly ve výsledcích žáků**

Chlapci dosáhli v testu matematické gramotnosti v průměru v zemích OECD o devět bodů lepšího výsledku než dívky, přičemž v zemích EU je tento rozdíl sedm bodů. Statisticky významně lepší výsledky chlapci vykazují v 26 zemích, zatímco ve Finsku a na Kypru byly lepší dívky. V 14 zemích nebyly rozdíly mezi pohlavími statisticky významné, přičemž největší rozdíl ve prospěch chlapců byl zaznamenán v Itálii (21 bodů) a Rakousku (19 bodů). V České republice chlapci dosáhli v průměru o sedm bodů lepšího výsledku než dívky.

V posledních deseti letech se průměrný výsledek chlapců zhoršil o 14 bodů, zatímco dívek o 10 bodů. Nicméně v kratším období čtyř let poklesly výsledky dívek více (o 14 bodů) než chlapců (o 11 bodů). Pokles průměrných výsledků souvisí i se změnou v zastoupení žáků v dovednostních úrovních. V průměru v zemích OECD je 32 % dívek a 31 % chlapců pod druhou dovednostní úrovní. V České republice se do skupiny žáků s nejslabšími dovednostmi řadí 26 % chlapců a 25 % dívek, zatímco v oblasti páté a šesté dovednostní úrovně dosáhlo v průměru 11 % chlapců a 7 % dívek. V ČR to bylo 12 % chlapců a 9 % dívek.

Na rozdíl od matematiky vynikají dívky v čtenářské gramotnosti, kde dosahují lepších výsledků ve všech zemích EU a OECD, kromě Kostariky a Chile. Průměrný rozdíl činí 27 bodů v EU a 24 bodů v OECD. V České republice je rozdíl 29 bodů, což je nadprůměrné. V přírodovědné gramotnosti se naopak významné rozdíly mezi pohlavími neprojeví.

V průměru zemí OECD lze 15 % rozdílů ve výsledcích žáků přičíst jejich socioekonomickému statusu. V České republice a dalších sedmi zemích EU a OECD je tento podíl vyšší než 20 %, přičemž v Rumunsku, Maďarsku a na Slovensku přesahuje 25 %. Česká republika se dlouhodobě řadí mezi země, kde úspěch žáků silně závisí na jejich rodinném zázemí; výsledky PISA 2022 ukazují, že 22 % rozdílů v matematické gramotnosti českých žáků lze vysvětlit variabilitou v jejich socioekonomickém pozadí, což je čtvrtá nejvyšší hodnota v mezinárodním srovnání. Tento fenomén může být důsledkem výrazných rozdílů mezi školami, pokud jde o skladbu žáků a jejich úspěšnost, zatímco vnitřní rozdíly v jednotlivých školách jsou menší.

Podle výzkumu se podíl na výsledcích žáků v matematické gramotnosti dělí mezi rozdíly mezi školami a uvnitř škol. V České republice byly zjištěny podprůměrné rozdíly uvnitř škol (57 %), zatímco nadprůměrné rozdíly mezi školami (49 %). V roce 2022 činil průměrný rozdíl ve výsledcích znevýhodněných a zvýhodněných žáků v matematické gramotnosti v zemích OECD 93 bodů. V ČR dosáhli zvýhodnění žáci v průměru o 116 bodů lepších výsledků než jejich vrstevníci se znevýhodněným domácím zázemím, což odpovídá přibližně třem letům školní docházky. Tento rozdíl, největší za posledních deset let, vzrostl o devět bodů mezi lety 2018 a 2022. Zatímco výsledky zvýhodněných žáků klesly o 9 bodů, vrstevníci ze znevýhodněného prostředí ztratili 18 bodů, což potvrzuje analýzy naznačující prohlubování vzdělanostních nerovností během distanční výuky.

V zemích OECD lze 15 % rozdílů ve výsledcích žáků přičíst jejich socioekonomickému statusu. V sedmi zemích EU a OECD, včetně ČR, je tento podíl vyšší než 20 %. V Rumunsku, Maďarsku a na Slovensku přesahuje 25 %. Česká republika dlouhodobě patří mezi země, kde je úspěch žáků silně ovlivněn rodinným zázemím. Podle výsledků PISA 2022 lze 22 % rozdílů ve výsledcích českých žáků v matematické gramotnosti přičíst jejich socioekonomickému statusu, což je čtvrtá nejvyšší hodnota. Česká republika má velké rozdíly mezi školami,

pokud jde o složení žáků a jejich úspěšnost. Zatímco rozdíly uvnitř škol jsou podprůměrné (57 % oproti průměru OECD 68 %), rozdíly mezi školami jsou nadprůměrné (49 %, průměr OECD je 32 %). V roce 2022 činil rozdíl mezi znevýhodněnými a zvýhodněnými žáky v ČR 116 bodů, což odpovídá třem rokům školní docházky. Tento rozdíl vzrostl mezi lety 2018 a 2022 o devět bodů. Zatímco průměrný výsledek zvýhodněných žáků klesl o 9 bodů, u znevýhodněných žáků to bylo 18 bodů. Tento vývoj potvrzuje prohlubování nerovností, zejména během pandemie, kdy se více spoléhalo na rodinné zázemí.

Mezinárodní šetření PIRLS

PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) je mezinárodní šetření zaměřené na čtenářskou gramotnost žáků 4. ročníku základních škol, které probíhá každých pět let. Koordinátorem šetření na mezinárodní úrovni je Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání (IEA), v ČR ho organizuje Česká školní inspekce. PIRLS kromě hodnocení čtenářských dovedností pravidelně sbírá kontextové informace od ředitelů, učitelů, žáků a jejich rodičů, což poskytuje vhled do podmínek výuky a rodinného zázemí.

Čtenářská gramotnost v PIRLS je chápána jako tvořivý proces, kdy čtenáři aktivně vytvářejí význam textu a využívají čtenářské strategie. Šetření v roce 2021 bylo pátým cyklem, kterého se zúčastnilo 57 zemí, přičemž bylo sebráno více než 400 000 odpovědí od žáků, rodičů a škol. V ČR se do šetření zapojilo 8 527 žáků z 280 škol, z nichž většina testovala elektronicky.

Šetření PIRLS 2021 probíhalo v období pandemie covidu-19, což v některých zemích způsobilo odklady. Přechod k elektronickému testování umožnil využití interaktivních úloh, včetně čtení textů a práce s informacemi z různých zdrojů. Výsledky jsou prezentovány buď formou skóre na škálách čtenářské gramotnosti, nebo procentuálním podílem žáků na čtyřech úrovních čtenářské gramotnosti (nízká, střední, vysoká a velmi vysoká).

V květnu 2023 zveřejnila Česká školní inspekce Národní zprávu PIRLS 2021, která obsahuje podrobné shrnutí výsledků šetření.

Průměrný výsledek českých žáků 4. ročníků v mezinárodním šetření PIRLS 2021 dosáhl 540 bodů, což je nad průměrem škály PIRLS. Nicméně Česká republika zaostala za pěti členskými zeměmi EU: Irsko, Chorvatsko, Litva, Finsko a Polsko dosáhly lepších výsledků.

Dlouhodobě se úroveň čtenářských dovedností českých žáků výrazně nezměnila. Ve srovnání s rokem 2001 se průměrný výsledek zlepšil jen o 3 body. Naproti tomu například žáci Slovenska se za stejné období zlepšili o 11 bodů. Podobná stagnace byla zjištěna i v testování čtenářské gramotnosti PISA 2018, které se zaměřuje na patnáctileté žáky.

V šetření PIRLS 2021, stejně jako v předchozích cyklech, dívky vykazovaly lepší čtenářské dovednosti než chlapci. Česká republika však patří mezi několik málo zemí, kde rozdíl mezi výsledky dívek a chlapců nebyl statisticky významný. Vývoj od roku 2001 ukazuje, že v roce 2011 se zlepšily výsledky obou skupin, zatímco v roce 2016 chlapci mírně zaostali. V roce 2021 se naopak zhoršil výkon dívek, zatímco výsledek chlapců zůstal stejný.

Podíl českých žáků, kteří dosahují nejvyšší úrovně čtenářských dovedností, se v posledních pěti letech mírně zvýšil z 10 % na 11 %. Na druhou stranu také vzrostl počet žáků, kteří nedosahují ani nejnižší úrovně čtenářské gramotnosti, což může vést k potížím ve vzdělávání.

Čeští žáci dosáhli stejných výsledků při práci s literárními i informačními texty, ale od roku 2016 došlo k mírnému poklesu jejich celkového skóre. Lepší výsledky měli žáci v dovednostech vyhledávání a vyvozování informací z textu. Naopak u složitějších čtenářských dovedností, jako je interpretace a posuzování textu, se jejich výsledky mírně zhoršily.

Česká republika patří mezi země, kde rozdíly ve výsledcích žáků silně závisí na jejich socioekonomickém zázemí. Podíl žáků v různých kategoriích socioekonomického statusu, stejně jako jejich průměrné výsledky v testu PIRLS, se výrazně liší mezi jednotlivými kraji ČR.

V ČR byla také zjištěna podprůměrná úroveň počátečních dovedností ve čtení a psaní při vstupu do základní školy. Podle odpovědí rodičů pouze necelá pětina dětí zvládla tyto dovednosti velmi dobře. Od roku 2016 mírně narostl počet žáků, kteří mají tyto dovednosti nedostatečně rozvinuté. Výsledky testu PIRLS pak ukazují, že dobrá úroveň těchto dovedností má pozitivní vliv na úspěch žáků v testu.

Mezinárodní šetření TIMSS

TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) je mezinárodní šetření zaměřené na zjišťování úrovně znalostí a dovedností žáků 4. a 8. ročníků základní školy v matematice a přírodovědných předmětech. Tento výzkum probíhá každé čtyři roky a je koordinován Mezinárodní asociací pro hodnocení výsledků vzdělávání (IEA). V České republice ho organizuje Česká školní inspekce.

TIMSS se nezaměřuje pouze na výsledky žáků, ale sbírá i kontextové informace od ředitelů škol, učitelů, žáků a jejich rodičů. Tyto informace pomáhají vysvětlit rozdíly ve výsledcích a mohou být využity ke zlepšení vzdělávacího systému. Dále TIMSS shromažďuje data o národních kurikulech zapojených zemí, což umožňuje identifikovat inspirativní faktory, které mohou přispět k úspěšným výsledkům.

Šetření se zaměřuje na dvě věkové skupiny žáků: devítileté žáky (většinou žáky 4. ročníků základních škol) a třináctileté žáky (8. ročníky základních škol nebo víceletých gymnázií). Reprezentativní vzorek žáků z každé země zahrnuje přibližně 4 000 žáků z 150 až 200 škol. V roce 2019, kdy proběhlo sedmé testování TIMSS, se Česká republika zapojila pouze do testování žáků 4. ročníků. Zúčastnilo se 208 základních škol, z nichž většina absolvovala elektronické testování, zbytek se zúčastnil písemného testování.

V matematice TIMSS hodnotí tři hlavní oblasti: čísla, měření a geometrie a data. V přírodních vědách jsou hodnoceny oblasti živé přírody, neživé přírody a nauky o Zemi. V obou předmětech jsou žáci hodnoceni také podle kognitivních dovedností: prokazování znalostí, používání znalostí a uvažování.

Výsledky zemí jsou prezentovány dvěma způsoby. První uvádí skóre na škále výsledků TIMSS, která byla vytvořena na základě prvního cyklu z roku 1995, s dílčími škálami přidanými v roce 2007. Druhý způsob ukazuje podíl žáků v různých úrovních znalostí (nízká, střední, vysoká a velmi vysoká).

V roce 2023 se TIMSS účastnilo přes 60 zemí a regionů. Česká republika testovala žáky 4. ročníků i 8. ročníků, což bylo poprvé od roku 2007. Před hlavním testováním probíhá pilotní fáze, která ověřuje spolehlivost a validitu nově vyvinutých testů. Pilotní testování pro cyklus 2023 se v ČR uskutečnilo na jaře 2022 a hlavní sběr dat proběhl v květnu 2023. Výsledky TIMSS 2023 budou zveřejněny v prosinci 2024.

TIMSS 2023 proběhlo poprvé výhradně elektronicky, což umožnilo zařazení inovativních formátů úloh, jako jsou úkoly na řešení problémů a badatelskou činnost (PSI). Tyto úlohy vyžadují, aby žáci experimentovali, hledali souvislosti a nastavovali parametry k dosažení různých výsledků.

Česká školní inspekce rovněž vydala Národní zprávu TIMSS 2019, která shrnuje výsledky žáků, podmínky a průběh výuky.

V šetření TIMSS 2019 dosáhli čeští žáci 4. ročníku nadprůměrných výsledků v matematice i přírodovědě. V matematice byli žáci ČR lepší než většina zemí EU, pouze tři země měly lepší výsledek a pět dosáhlo podobného skóre. V přírodovědě byli lepší žáci pouze ze dvou členských zemí EU, dalších pět mělo srovnatelný výsledek. Nejlepší výsledky v obou předmětech tradičně dosáhli žáci z východoasijských zemí.

Od roku 1995 zaznamenali čeští žáci výrazný pokles v matematice, zejména do roku 2007. Postupně zlepšování v následujících letech vedlo k tomu, že od roku 2015 jsou výsledky srovnatelné s úrovní z roku 1995. V přírodovědě byl pokles zaznamenán v roce 2007, ale již v roce 2011 se úroveň vrátila na srovnatelnou úroveň s rokem 1995 a od té doby se stabilně drží.

Podíl českých žáků na vysoké a velmi vysoké úrovni v matematice i přírodovědě je vyšší než průměr EU, a podíl žáků na nízké úrovni je nižší. V matematice se od roku 2015 zvýšil podíl žáků v nejvyšších úrovních.

V posledních dvanácti letech se čeští žáci výrazně zlepšili ve všech oblastech matematiky, zejména v číslech, geometrii a prokazování znalostí. Naopak zaznamenali mírné zhoršení v práci s daty. V přírodovědě se zlepšili ve všech dovednostních oblastech od roku 2007, přičemž od roku 2015 se významně zlepšila dovednost uvažování.

V roce 2019 byli čeští chlapci úspěšnější než dívky ve všech oblastech matematiky a ve třech oblastech přírodovědy (neživá příroda, nauka o Zemi a prokazování znalostí).

Studie TIMSS 2019 zjistila silnou vazbu mezi rodinným zázemím žáků a jejich výsledky. Průměrné výsledky českých žáků odpovídají průměru EU. Česká republika má vysoký podíl žáků, kteří absolvovali tříletou předškolní docházku a často se věnovali počátečním čtenářským a početním aktivitám. Žáci s kratší předškolní docházkou dosahují horších výsledků.

Čeští žáci vykazují jednu z nejnižších mír sounáležitosti se školou v EU a chodí do školy méně rádi než jejich vrstevníci z ostatních zemí. Ti, kdo se ve škole cítí lépe, dosahují lepších výsledků. Zároveň mají čeští žáci podprůměrný vztah k matematice a přírodovědě, což ovlivňuje jejich výsledky. Ti, kteří mají tyto předměty rádi, jsou úspěšnější.

Sebedůvěra českých žáků v matematice a přírodovědě patří k nejnižším v EU. Žáci s nižší sebedůvěrou v těchto předmětech mají horší výsledky. Přesto většina žáků uvedla, že je bavilo provádět testy na počítači a že používání počítače zvládají dobře.

Mezinárodní šetření TALIS

Mezinárodní šetření o vyučování a učení (TALIS) je projekt OECD zaměřený na sběr názorů učitelů a ředitelů škol o školním prostředí a pracovních podmínkách. TALIS poskytuje zpětnou vazbu, která napomáhá zlepšení podmínek pro učitele a vzdělávací politiku. Šetření probíhá v pětiletých cyklech (2008, 2013, 2018), s dalším cyklem naplánovaným na šest let (2024).

V ČR je jeho realizátorem Česká školní inspekce, přičemž se Česká republika účastní od cyklu 2013. V roce 2018 se do šetření zapojilo 48 států, z toho 23 zemí EU. TALIS se zaměřuje na učitele na úrovni ISCED 2 (2. stupeň ZŠ a nižší gymnázia), přičemž některé státy, včetně ČR, se účastnily i volitelného modulu TALIS-PISA link, který propojuje TALIS s mezinárodním šetřením PISA.

V roce 2018 se zúčastnilo 219 českých škol a přes 3 400 učitelů. Šetření proběhlo elektronicky. V roce 2024 proběhl hlavní sběr dat v březnu a dubnu a výsledky se očekávají v říjnu 2025.

TALIS 2018 se zaměřil na témata jako vedení škol a profesní rozvoj učitelů, což je důležité i pro projekt MAP IV, který se věnuje řízení škol a dalšímu vzdělávání pedagogů.

Podle šetření TALIS 2018 čeští učitelé vnímají své profesní dovednosti v oblasti motivace a aktivního zapojování žáků jako podprůměrné v rámci EU, ale ve srovnání s rokem 2013 se situace zlepšila. Zkušenější učitelé hodnotí svou zdatnost v oblasti kázeňského řízení třídy lépe, zatímco mladší učitelé lépe využívají digitální technologie.

Čeští učitelé mají větší zájem o profesní rozvoj než jejich kolegové z EU, přičemž za překážky považují méně často nedostatek motivace nebo podporu zaměstnavatele. Nejčastější formy rozvoje jsou četba odborné literatury a prezenční kurzy, které absolvuje více než 80 % učitelů, což je nadprůměrné oproti EU. Naopak účast na konferencích (28 %) a online kurzech (24 %) je podprůměrná.

Učitelé, kteří se účastnili profesního rozvoje, nejvíce oceňují, když aktivity vycházejí z jejich předchozích znalostí a mají jasnou strukturu. Čeští učitelé však méně často zmiňují možnosti aktivního učení a spolupráce ve třídě.

Od roku 2013 výrazně stoupl podíl učitelů zapojených do školení na výuku žáků se speciálními potřebami (z 24 % na 53 %), přičemž tuto potřebu rozvoje uvádí 55 % učitelů. Zároveň se snížila účast na vzdělávání v oblasti ICT. Účast českých učitelů na zaškolovacích aktivitách je nadprůměrná oproti EU, pouze 35 % učitelů neabsolvovalo žádnou formu zaškolování.

V šetření TALIS 2018 80 % ředitelů uvedlo, že nedostatek učitelů schopných pracovat se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) brání poskytování kvalitní výuky, což je výrazný nárůst oproti 27 % v roce 2013. Toto zvýšení souvisí s podporou inkluze v českých školách. Ředitelé také často zmiňují nedostatek podpůrného personálu a času pro pedagogické vedení jako překážky pro kvalitní výuku.

Pouze třetina českých učitelů se v rámci formálního vzdělávání setkala s výukou v prostředí s různě nadanými žáky, což je nejnižší podíl mezi zeměmi TALIS (průměr EU je 58 %). U začínajících učitelů je podíl vyšší (45 %), ale stále zůstává nejnižší.

Učitelská profese byla první volbou pro 68 % českých učitelů, přičemž u zkušených učitelů (s praxí nad 5 let) je to 71 %, zatímco mezi začínajícími učiteli (do 5 let praxe) pouze 54 %. Celých 90 % učitelů v ČR se cítí ve svém zaměstnání celkově spokojeno a 58 % je přesvědčeno, že výhody učitelského povolání převažují nad nevýhodami, což je více než průměr EU (71 %). Mladší učitelé do 30 let mají výrazně vyšší míru spokojenosti (68 %) než starší kolegové nad 50 let (52 %). Tři čtvrtiny českých učitelů by si povolání zvolily znovu. Volba učitelské profese je motivována především společenskými důvody, jako je možnost ovlivnit rozvoj dětí. Pouze 16 % českých učitelů vnímá, že si společnost váží jejich profese, s vyšším podílem mezi začínajícími učiteli (21 %).

Mezinárodní šetření ICILS

Mezinárodní šetření ICILS (International Computer and Information Literacy Study) hodnotí dovednosti žáků v oblasti počítačové a informační gramotnosti (CIL) a probíhá každých pět let pod koordinací Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání (IEA). V ČR jej realizuje Česká školní inspekce. Šetření se zaměřuje na třináctileté žáky, konkrétně na žáky 8. ročníků základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií.

Česká republika se zúčastnila cyklu ICILS 2013, ale v cyklu 2018 chyběla. V současnosti probíhá třetí cyklus ICILS 2023, přičemž pilotní sběr dat proběhl v březnu a dubnu 2022 a hlavní sběr v březnu a dubnu 2023. Zveřejnění výsledků je plánováno na prosinec 2024. Česká republika se také účastní volitelného testování informatického myšlení (computational thinking).

Poslední výsledky z ICILS 2013, které zahrnovaly 3100 žáků a 2150 učitelů ze 170 škol, jsou již považovány za zastaralé a neaktualizované.

Národní šetření

Tabulka č. 17_Přehled národních šetření

Realizátor	Název	Popis	Odkaz na dokument
Česká školní inspekce	Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2022/2023	Výroční zpráva poskytuje komplexní hodnocení stavu vzdělávacího systému, kvality a efektivy vzdělávání, prezentuje výsledky vzdělávání dětí, žáků a studentů v ČR.	https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Kvalita-vzdelavani-ve-skolnim-roce-2022-2023-%E2%80%93-vyr
Česká školní inspekce	Čtenářská gramotnost na základních a středních školách ve školním roce 2022/2023	Tematická zpráva hodnotí podmínky, průběh a výsledky vzdělávání vztahující se ke čtenářské gramotnosti na ZŠ a SŠ a následně formuluje navazující doporučení na úrovni školy, zřizovatele i systému.	https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-%E2%80%93-Ctenarska-gramotnost-na-zakladn
Česká školní inspekce	Přírodovědná gramotnost a přírodovědné vzdělávání na ZŠ a SŠ	Záměrem tematické zprávy bylo ověřit dosaženou úroveň ve vybraných aspektech přírodovědné gramotnosti žáků 1. ročníku SŠ, zhodnotit kvalitu podmínek a průběhu přírodovědného vzdělávání na SŠ a na 2. stupni ZŠ a formulovat navazující doporučení k rozvoji přírodovědné gramotnosti žáků a zvyšování kvality přírodovědného vzdělávání na úrovni školy, zřizovatele i systému.	https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-%E2%80%93-Prirodovedna-gramotnost-a-priro
Česká školní inspekce	Výuka dalšího cizího jazyka (ve školním roce 2022/2023)	Tematická zpráva přináší zjištění o dosažené úrovni vybraných znalostí a dovedností žáků 9. ročníků ZŠ a odpovídajících ročníků gymnázií v dalším cizím jazyce, podobě vyučovacích hodin, včetně postojů učitelů a žáků k výuce dalšího cizího jazyka.	https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-%E2%80%93-Vyuka-dalsiho-ciziho-jazyka

Česká školní inspekce	Výsledky vzdělávání žáků 9.ročníku základních škol (ve školním roce 2022/2023)	Tematická zpráva představuje základní poznatky ze zjišťování výsledků žáků 9. ročníku v šesti vzdělávacích oblastech – dějepis, fyzika, chemie, přírodopis, výchova ke zdraví a zeměpis.	https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-%E2%80%93-Vysledky-vzdelavani-zaku-9-rocn
Česká školní inspekce	Integrace a vzdělávání dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka(ve školním roce 2022/2023)	Tematická zpráva přináší rozšíření komplexní inspekční činnosti a zaměřuje se na situaci v ZŠ, které mají třídy s převahou ukrajinských žáků nebo třídy složené jen z ukrajinských žáků. Tematická zpráva tak představuje zkušenosti, přístupy a postupy škol usilujících o integraci a vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem, se specifickým zřetelem k integraci a vzdělávání ukrajinských dětí a žáků.	https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-%E2%80%93-Integrace-a-vzdelavani-deti-a-z

Zdroj: Vlastní řešení

Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2022/2023

Každoroční výroční zpráva České školní inspekce, vydávaná v prosinci, poskytuje komplexní hodnocení stavu vzdělávacího systému, kvality a efektivity vzdělávání v České republice. Obsahuje data z inspekčních šetření a analýzy fungování škol a školských zařízení, včetně závěrů a doporučení pro další rozvoj a podporu vzdělávání. Tento shrnutí se zaměřuje na klíčová zjištění za školní rok 2022/2023.

Pozitivní zjištění

1. **Rovný přístup ke vzdělávání:** Většina mateřských škol respektovala rovný přístup ke vzdělávání a maximálně vycházela vstříc všem uchazečům.
2. **Materiální podmínky:** Koncepční záměry škol byly efektivně naplňovány, a spolupráce se zřizovatelem byla dlouhodobě pozitivní.
3. **Financování:** Finanční prostředky od státu umožnily školy realizovat vzdělávání podle školních vzdělávacích programů (ŠVP) a podpořily překrývání učitelů ve třídách.
4. **Sociální klima:** V mateřských školách panuje přátelské klima s empatickým přístupem k dětem, což podporuje jejich sociální kompetence a úspěšnost ve vzdělávání.
5. **Holistický rozvoj:** Mateřské školy byly pozitivně hodnoceny za pozornost k holistickému rozvoji dětí, přičemž většina vedení škol prokazuje schopnost vytvářet příznivé mezilidské vztahy.
6. **Spolupráce s asistenty pedagoga:** Funkční spolupráce mezi učiteli a asistenty pedagogů při vzdělávání dětí se speciálními potřebami přinesla pozitivní výsledky.
7. **Připravenost na základní školu:** Mateřské školy cíleně organizovaly aktivity podporující připravenost dětí na základní školu.
8. **Dlouhodobé cíle:** Cíle Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy na období 2019–2023 jsou pomalu realizovány. Podíl pětiletých dětí účastnících se povinného ročníku předškolního vzdělávání vzrostl na 98 %.
9. **Rozvoj tvořivosti:** V oblasti rozvoje tvořivosti dětí došlo k mírnému zlepšení, s 10% nárůstem prostoru pro tvořivé aktivity ve třídách mateřských škol.

Negativní zjištění

1. **Pokles účasti v mateřských školách:** Ačkoli se celkový podíl dětí ve povinném ročníku zvyšuje, poklesl počet dětí v mateřských školách, což vyžaduje zvýšenou pozornost.
2. **Nedostatečné cíle:** Cíle Dlouhodobého záměru k navyšování kapacit MŠ nebyly zcela naplněny, a podíl dětí začínajících školu až v sedmi letech neklesá.
3. **Žádosti o přijetí:** I přes zvyšující se kapacity mateřských škol stále přetrvává vysoký počet nevyřízených žádostí o předškolní vzdělávání.
4. **Věková struktura učitelů:** Ředitelé MŠ se potýkají s problémy při získávání mladých pedagogů, což naznačuje potřebu zlepšit pracovní podmínky a motivaci.
5. **Znevýhodněné prostředí:** V některých regionech se kumulují dimenze znevýhodnění, což klade zvýšené nároky na školy, které se snaží podporovat děti s různými potřebami.

6. **Účinnost vedení:** Odborné vedení učitelů pro zkvalitňování vzdělávání je nízké; mnoho škol nemonitoruje kvalitu práce pedagogů a neposkytuje jim potřebnou zpětnou vazbu.
7. **Tradiční metody:** Ve vzdělávacím procesu přetrvávají tradiční pedagogické metody, a individualizovaný přístup je málo využíván.
8. **Pedagogická diagnostika:** Kvalita práce s pedagogickou diagnostikou je slabá, což ovlivňuje efektivní plánování diferenciované vzdělávací nabídky.
9. **Podpora divergentního myšlení:** Rozvoj schopnosti dětí hledat různá řešení je nedostatečný, přičemž školám chybí prostor pro sebehodnocení a vrstevnické hodnocení.
10. **Sledování úspěšnosti:** Školy mají potíže s dlouhodobým sledováním a hodnocením výsledků vzdělávání dětí.

Pozitivní zjištění v základním vzdělávání

1. **Opatření ke snižování neúspěšnosti:** Většina škol si uvědomuje význam opatření ke snižování školní neúspěšnosti a využívá různé metody, jako individuální doučování.
2. **Materiální podmínky:** Prostorové a materiální podmínky jsou v většině škol na dobré úrovni a umožňují plnění ŠVP.
3. **Podmínky pro žáky:** Ředitelé vytvářejí vstřícné a bezpečné podmínky pro všechny aktéry vzdělávání.
4. **Podpora potřebným:** Tři čtvrtiny škol účinně podporují žáky s potřebou podpůrných opatření.
5. **Zvýšení pedagogického personálu:** V rámci poradenských služeb se zvýšil počet školních speciálních pedagogů.

Negativní zjištění v základním vzdělávání

1. **Kumulace funkcí:** Častá kumulace funkcí u ředitelů ztěžuje efektivní vedení škol.
2. **Nízká úroveň evaluace:** Většina škol nemonitoruje efektivitu přijatých opatření, což ovlivňuje kvalitu vzdělávání.
3. **Nedostatek kvalifikovaných pedagogů:** Vysoký průměrný věk pedagogů a nedostatek aprobovaných učitelů snižuje kvalitu výuky, zejména v oblasti výuky cizích jazyků.
4. **Nedostatečné metodické vedení:** Metodické orgány nepracují systematicky, což má negativní dopad na kvalitu výuky.
5. **Nízká míra individualizace:** V hodinách je stále na nízké úrovni individualizace a diferenciaci vzdělávání.

Pozitivní zjištění ve vzdělávání v uměleckých oborech

1. **Zvýšení počtu žáků:** Všech uměleckých oborech došlo k nárůstu počtu žáků.
2. **Aktivní činnost učitelů:** Učitelé motivují žáky k účasti na kulturních aktivitách a uměleckých soutěžích.
3. **Spolupráce s institucemi:** Školy spolupracují s uměleckými institucemi, což obohacuje kulturní klima v regionech.

Negativní zjištění ve vzdělávání v uměleckých oborech

1. **Rozdíly v úrovni vedení:** Existují značné rozdíly v úrovni pedagogického vedení a vyhodnocování práce škol.
2. **Nedostatek prostoru pro sebehodnocení:** V některých hodinách není dostatek prostoru pro sebehodnocení a vrstevnické hodnocení žáků.

Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2022/2023 ukazuje jak pozitivní, tak negativní zjištění v oblasti vzdělávání. Důraz je kladen na potřebu zlepšení v oblastech, jako je individuální přístup k dětem, kvalita pedagogického vedení a rozvoj moderních výukových metod. Doporučení pro další rozvoj vzdělávacího systému směřují k zajištění rovného přístupu, zvyšování kvality výuky a podpoře inovativních pedagogických praktik.

Shrnutí informací místních aktérů vzdělávání

- **Čtenářská gramotnost**

Členové pracovních skupin poukazují na zlepšení úrovně čtenářské gramotnosti v regionu. Na základních školách se zavádějí čtenářské dílny, které doplňují klasické čtenářské lekce. V těchto dílnách se žáci nejen učí čtenářským dovednostem, ale také prožívají čtení a následně sdílí své zážitky. Čtenářské dílny umožňují žákům osvojit si čtenářské strategie a vybírat si literaturu podle vlastního tempa. Ideální je spojení čtenářských dílen s čtenářskými lekcemi, kde žáci aplikují získané dovednosti do praktického čtení.

Školy se také zapojují do projektů, které jim umožňují získat knihy přímo do tříd a zakládat čtenářské kluby. Žáci si mohou knihy půjčovat a mít je k dispozici během přestávek i v hodinách, čímž si rozšiřují své čtenářské obzory. Dotační tituly přispěly k pozitivnímu trendu ve čtenářské gramotnosti, nicméně stále existují školy, kde chybí čtenářské dílny a vybavení knižními tituly je nedostatečné.

Dalším přínosem v oblasti čtenářské gramotnosti je využívání moderních učebních pomůcek a didaktických metod. Kvalitní učebnice strukturovaně představují nové pojmy a nabízejí cvičení na posílení porozumění textu. Učební pomůcky jako interaktivní knihy a digitální aplikace motivují žáky a přizpůsobují se různým úrovním čtenářských schopností. Kombinace tradičních metod, jako jsou diskuse a společné čtení, s moderními pomůckami podporuje aktivní zapojení žáků a rozvoj jejich kritického myšlení.

Motivaci k čtení zvyšují také návštěvy knihoven a akce, které knihovny pořádají. Projekty zaměřené na čtenářství, jako je "Dopoledne s knihou" či "Noc s Andersenem", se ukazují jako účinné. Osobní vzory v předčítání, například učitelé nebo rodiče, také motivují žáky, zejména na prvním stupni. Referáty o přečtených knihách podporují žáky v prezentaci a vytvářejí komunitu čtenářů. Přítomnost takovýchto ústních cvičení na ZŠ je klíčová pro rozvoj dovedností, které se později projeví u studentů středních škol.

Moderní technologie ovlivňují způsob, jakým děti komunikují a čtou. Elektronické formáty knih umožňují mít literaturu stále po ruce, což usnadňuje čtení kdekoli. Nicméně mohou také odradit od čtení tradičních knih. V poslední době se popularizují i youtuberské kanály zaměřené na knihy, což přitahuje pozornost mladých čtenářů. V mnoha školách však stále přetrvává problém motivovat děti s nižším prospěchem nebo z nepodnětného prostředí, které čtení považují za ztrátu času.

Během distanční výuky došlo k poklesu čtenářských návyků u žáků, a to především v závislosti na zapojení rodičů, což prohlubuje rozdíly mezi žáky s ustálenými návyky a těmi, kteří teprve začínají.

Úroveň předčtenářské gramotnosti se však také zlepšuje. V mateřských školách vznikají čtenářské koutky a děti jsou povzbuzovány, aby přinášely své oblíbené knihy a sdílely je s ostatními. Moderní technologie, jako je Albi tužka, přispívají k interaktivnímu čtení a k rozvoji zájmu o knihy. Mateřské školy pravidelně navštěvují knihovny a využívají mezigenerační čtení.

Knižní inspiraci poskytuje také knižní veletrh a literární festival Svět knihy Praha, který je největší akcí svého druhu v České republice. V Plzeňském kraji se koná podobná akce Svět knihy Plzeň, která prezentuje aktuální knižní produkci.

- **Matematická gramotnost**

Členové pracovních skupin vyjádřili názor, že výuka matematiky na školách by mohla být více moderní a praktická pro každodenní život.

Nicméně se ve školách využívají kvalitní učebnice a didaktické pomůcky, které umožňují systematické vysvětlování matematických principů. Interaktivní pomůcky, jako jsou matematické modely a digitální aplikace, zpestřují výuku a pomáhají studentům lépe chápat abstraktní pojmy. Tyto nástroje také podporují diferenciaci výuky, což usnadňuje práci s různými úrovněmi schopností žáků. Důležitost kombinace tradičních a moderních metod se projevuje v rozvoji matematické gramotnosti a logického myšlení.

Členové pracovních skupin si stěžovali na nedostatečné znalosti žáků 6. tříd, které se projevují po distančním vzdělávání. Dotace čtyř hodin matematiky týdně nestačí k vyrovnaní mezer, které vznikly během distanční výuky. Žáci se často nesoustředí a mají potíže s porozuměním textům a slovním úlohám, což ukazuje na související úpadek matematické i čtenářské gramotnosti.

Finanční gramotnost by měla být zařazena do výuky již na 1. stupni ZŠ. Znalosti o hospodaření s penězi, rozpočtech, úsporách a investicích jsou důležité pro budoucí život žáků. Zapojení finanční gramotnosti do výuky podporuje kritické myšlení a rozhodování. Učitelé mohou finanční gramotnost spojit s matematikou, ale i s občanskou výchovou, přírodovědou, českým jazykem a dalšími předměty.

- **Digitální gramotnost**

Digitální gramotnost u žáků se zvyšuje, zejména díky brzkému využívání různých digitálních technologií. Mladší uživatelé se přirozeně pohybují v digitálním prostředí, přičemž většina žáků používá technologie především pro aplikace sociálních a komunikačních sítí.

Růst gramotnosti byl urychlen distanční online výukou, která se týká žáků, pedagogů i rodičů. Digitální gramotnost se stala zásadní součástí výuky, a její rozvoj by měl být součástí celoživotního vzdělávání pedagogů. Doba koronavirové krize ukázala, že úroveň digitální gramotnosti je velmi rozdílná. Učitelé byli nuceni rychle rozšířit své kompetence v oblasti ICT, což probíhalo často nesystematicky. V současnosti většina škol pracuje v jednotných systémech a platformách.

Žáci se nebojí výpočetní techniku používat, jsou na ni zvyklí od útlého dětství, přistupují však k ní více "uživatelsky". Při výuce by měl být kladen důraz na pochopení toho, jak výpočetní technika funguje, což umožňuje lepší představu o tom, jak techniku správně používat.

Členové pracovních skupin rovněž upozornili na ne zcela pozitivní efekt sílícího vlivu digitální gramotnosti ve školách, který se projevuje stále častějším zařazováním výuky u počítače do běžných předmětů. Digitální gramotnost by se neměla prosazovat na úkor gramotností základních, jako je čtenářská či matematická. V

hodinách informatiky se pak nevyučují běžné kancelářské programy, což žákům chybí, protože je znají pouze povrchně.

V oblasti vzdělávání pedagogů v digitální gramotnosti se ukazuje, že ne všichni jsou ochotni se dále vzdělávat v oblastech, které jim "nesedí". Důvodem je časová náročnost přípravy na nová témata a také věková bariéra – starší učitelé často nechtějí "učit se" nové věci. Ředitelé mají problém vysílat pedagogy na vzdělávací akce, protože pedagogové si raději vybírají témata, ve kterých jsou silní.

Pro pedagogy předškolních dětí je problematika digitální gramotnosti obtížně uchopitelná. Ačkoli existuje řada materiálů, učitelé je často nevyužívají, protože příprava je časově náročná. Aktivita by měly rozvíjet různé funkční gramotnosti, nejen digitální. Učitelé se musí nejprve sami naučit pracovat s moderními technologiemi, aby je mohli úspěšně využít ve výuce. Pozitivně hodnocené jsou dotační prostředky ze Šablon, které umožnily školám vybavit se novými technologiemi. Některé mateřské školy však digitální technologie příliš nevyužívají a disponují pouze základními prostředky, jako je notebook.

Přestože umělá inteligence představuje významný pokrok v modernizaci vzdělávání, přináší i výzvy, jako jsou náklady na zavádění technologií a školení personálu. Nadměrné spoléhání na umělou inteligenci by mohlo snížit mezilidskou interakci, která je klíčová pro sociální a emocionální rozvoj dětí.

1.3.3 SWOT analýzy prioritních oblastí

Informace o stavu gramotností, inkluзивity, nastavení rovných příležitostí a další témata popisují následující SWOT analýzy (SWOT: S = strenghts, W = weaknesses, O = opportunities, T = threats), které zpracovaly pracovní skupiny a prošly konzultačním procesem.

1.3.3.1 Povinné SWOT analýzy pro klíčová témata dle pravidel pro MAP IV

1. Moderní didaktické formy vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí
2. Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním
3. Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů

Moderní didaktické formy vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí

S – silné stránky	W – slabé stránky
• Přizpůsobení potřebám jednotlivců Moderní didaktické metody podporují individualizaci výuky a reagují na specifické potřeby dětí, což napomáhá zlepšovat efektivitu učení. • Rozvoj klíčových kompetencí Aktivní formy vzdělávání, jako projektová a problémově orientovaná výuka, rozvíjejí dovednosti v oblasti kritického myšlení, týmové spolupráce a komunikace. • Podpora kreativity a inovací Metody jako experimentální a zážitkové učení vedou k hlubšímu porozumění a stimulují tvořivost dětí. • Pozitivní vliv na motivaci Moderní metody, jako výuka formou her, zvyšují motivaci dětí k učení a zlepšují atmosféru ve třídě.	• Nedostatek odborné připravenosti učitelů Učitelé nemají dostatečné vzdělání v nových metodách a technologiích, což snižuje efektivitu výuky. • Nákladnost implementace Zajištění potřebných technologií a odborných školení pro učitele vyžaduje vysoké finanční náklady, což může být pro některé školy v ORP Tachov problémem. • Časová náročnost Příprava na moderní výukové metody a individuální přístup může být náročnější na čas, což představuje výzvu pro učitele v rámci standardního rozvrhu. • Nedostatečná motivace učitelů
O – příležitosti	T – hrozby
• Financování z evropských fondů a státních grantů Možnost čerpat prostředky na podporu vzdělávacích inovací a rozvoj technologií v ORP Tachov. • Zvýšený zájem o inovativní vzdělávání • a digitální technologie Společenská poptávka po vzdělávacím systému, který rozvíjí dovednosti žáků pro 21. století, podporuje zavádění moderních metod. • Program Erasmus+ Učitelé mohou vyjet na školení moderních výukových metod do zemí EU v rámci programu Erasmus+. • Otevřené možnosti profesního rozvoje (příklad: semináře NPI).	• Nerovnoměrné a nejisté financování Časově omezené finanční prostředky mohou zpomalit zavádění inovativních metod a potřebných technologií. • Odpor vůči změnám Někteří učitelé a rodiče mohou být skeptičtí k novým metodám a dávat přednost tradičnímu vzdělávacímu systému. • Technické problémy v digitální infrastruktuře, nedostatečná infrastruktura

Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním

S – silné stránky	W – slabé stránky
• široké spektrum nabídky neformálního vzdělávání • stále přetrvávající tradice aktivit místních spolků • naplňování inkluzivního vzdělávání • možnost speciálního vzdělávání v regionu • dostatečné vybavení škol kompenzačními pomůckami, dostatečná digitalizace škol	• vysoký věkový průměr pedagogů • nedostatečná kvalifikace pedagogických pracovníků • vysoké počty dětí ve třídách • historie regionu (Sudety) • občasná neochota pedagogů se dále vzdělávat • nedostatek času na identifikaci nadaných žáků a jejich následná podpora • vysoký počet dětí s OMJ (velké spektrum jazyků)
O – příležitosti	T – hrozby
• možnost přeshraniční spolupráce, zahraniční odborníci • příliv kvalifikovaných cizinců a jejich vzdělávání • dobrá dostupnost regionu (dálnice D5) • spolupráce s psychology, speciálními pedagogy a dalšími odborníky • možnost sdílení pedagogických zkušeností • spolupráce s rodiči a zlepšení komunikace s nimi (např. společné akce) • aktivní využívání technického vybavení	• nezájem rodičů o rozvoj potenciálu dětí • sociální a patologické jevy • snižující se pocit bezpečí v regionu • velká administrativní zátěž pedagogů a vedoucích pracovníků • uzavřené komunity v ORP • změny v legislativě • ukončení projektů financujících personální podporu, vybavení tříd a vzdělávání pedagogů

Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů

S – silné stránky	W – slabé stránky
• Vylepšení kvality výuky Systematické rozvíjení pedagogických a didaktických kompetencí zlepšuje kvalitu výuky, což přímo pozitivně ovlivňuje vzdělávací výsledky a spokojenost žáků. • Podpora třídního managementu Podpora v oblasti třídního managementu pomáhá učitelům lépe zvládat různorodé třídy, zajišťovat klidnější prostředí a zvyšovat efektivitu výuky. • Profesní rozvoj učitelů Zvýšení odborných kompetencí v oblasti pedagogiky a didaktiky přispívá k profesnímu růstu pracovníků a zlepšuje jejich spokojenost a motivaci v rámci zaměstnání.	• Omezené finanční a personální zdroje Rozvoj kompetencí a zajištění efektivního třídního managementu vyžadují investice, které mohou být omezeny rozpočtovými kapacitami škol v ORP Tachov. • Přetíženost pedagogických pracovníků Učitelé i vedoucí pracovníci školských zařízení jsou přetížení administrativou a množstvím povinností. • Nedostatečné sdílení dobré praxe (časová náročnost uvádějících učitelů). • Nedostatečná praxe začínajících učitelů
O – příležitosti	T – hrozby
• Možnost spolupráce s odborníky Vzdělávací instituce (např. REVIS) mohou navázat spolupráci s univerzitami a odborníky na pedagogiku, kteří mohou poskytovat specializovaná školení a odborné vedení. • Podpora z fondů EU a státních grantů Možnost čerpat finance z evropských strukturálních fondů nebo státních grantů může školám v ORP Tachov umožnit využít školení a další vzdělávací programy. • Rostoucí poptávka po efektivním řízení tříd Společnost i rodiče kladou důraz na bezpečné a pozitivní klima ve třídách, což posiluje snahy o kvalitní řízení třídních kolektivů a inkluzivní přístup. • Integrace nových technologií do výuky a vzdělávacích programů	• Nezájem o učitelskou profesi, nedostatečná úcta k profesi učitelů. • Náročnost změn v pedagogické praxi Časté legislativní změny ve vzdělávání mohou být pro některé učitele náročné a vést k odporu, což by mohlo zpomalit implementaci nových přístupů. • Riziko nedostatečného zájmu Učitelé mohou mít omezený zájem o další vzdělávání a podporu třídního managementu, pokud nebudou dostatečně motivováni a podporováni ze strany vedení škol.

1.3.3.2 SWOT analýzy pro další témata

Rozvoj čtenářské pregramotnosti

S – silné stránky	W – slabé stránky
• dobře vypracované ŠVP dle platných RVP • dobrá spolupráce s výchovnými poradci a OSPOD • spolupráce s knihovnou • odborní pedagogové • dostatečná vybavenost speciálními pomůckami • dostatečná vybavenost knihoven	• nedostatek pedagogických i nepedagogických pracovníků • nestabilní financování obecně • špatná spolupráce s rodinou ze strany rodičů • velké kolektivy tříd • nedostatek dětských psychologů a logopedů • omezující legislativa pro logopedickou prevenci
O - příležitosti	T – hrozby
• mimoškolní aktivity – knihovny, DDM a ZUŠ • zjednodušení administrativy dotačních programů • DVPP • dostupnost pomůcek na rozvoj preČG pro všechny • větší zapojení rodiny do oblasti preČG • práce s dětmi s OMJ • nepedagogičtí pracovníci (sdílený psycholog, sdílený logoped) • využití digitálních pomůcek • možnost dotačních programů • změna legislativy v oblasti nápravy řeči pedagogickým pracovníkem v MŠ	• způsob vyhodnocování žádostí o dotace (časové hledisko) • zhoršení celkové situace (mezinárodní, politické) • nezájem a neochota spolupráce ze strany rodiny • nárůst problémového chování a diagnóz • přílišná vizualizace a zjednodušování pomocí digitálních technologií • nedostatečná práce s nadanými dětmi • zvyšující se počet dětí s OMJ a jejich fluktuace

Identifikace možných příčin problému:

Nedostatek pedagogických i nepedagogických pracovníků

Nedostatek pedagogických i nepedagogických pracovníků je způsoben především nízkou atraktivitou této profese, která pramení z nevyhovujících pracovních podmínek a nedostatečného finančního ohodnocení. Situaci zhoršuje také omezený počet kvalifikovaných pracovníků na trhu práce, což dále omezuje možnosti náboru. Navíc dochází k častým odchodům zaměstnanců do jiných odvětví, která nabízejí lepší pracovní podmínky a vyšší mzdy, čímž se problém ještě více prohlubuje.

Špatná spolupráce s rodinou ze strany rodičů

Špatná spolupráce s rodinou ze strany rodičů často pramení z nízké informovanosti o důležitosti jejich zapojení do vzdělávání dětí. Někteří rodiče také nemají dostatek času nebo zájmu aktivně se podílet na vzdělávacím procesu. Dalším faktorem mohou být negativní zkušenosti rodičů se školským systémem, které vedou k jejich nedůvěře a neochotě spolupracovat.

Přílišná vizualizace a zjednodušování pomocí digitálních technologií

Přílišná vizualizace a zjednodušování pomocí digitálních technologií vede k nadměrnému spoléhání na technická řešení, což negativně ovlivňuje rozvoj komplexního myšlení u dětí. Tento trend rovněž snižuje jejich schopnost efektivně pracovat s textem a zpracovávat delší a náročnější informace, což může mít dlouhodobé dopady na jejich vzdělávací výsledky.

Návrhy konkrétních kroků řešení problému:

- využití dotačních programů na rozvoj čtenářské pre/gramotnosti (nákup pomůcek a publikací, pořádání akcí)
- motivace a proškolení pedagogů
- spolupráce s městskou knihovnou
- spolupráce s rodiči – přednášky, setkání s odborníky, účast na společných akcích (např. dílny pro děti i rodiče)
- poskytovat individuální konzultace pro rodiče, kteří mají problémy s podporou vzdělávání svých dětí
- zvýšení možnosti využití sdílení dobré praxe mezi mateřskými školami např. párová výuka mezi mateřskými školami
- využívání interaktivních médií, informační a komunikačních technologií v oblasti rozvoje čtenářské pregramotnosti
- poskytovat školení, jak efektivně integrovat technologie do výuky, aniž by byl narušen rozvoj klíčových dovedností

Rozvoj čtenářské gramotnosti

S – silné stránky	W – slabé stránky
• dobře vypracované ŠVP dle platných RVP • dobrá spolupráce s výchovnými poradci a OSPOD • spolupráce s knihovnou • odborní pedagogové • dostatečně vybavené školní knihovny • dostatek pomůcek	• nedostatek financí na čtenářské soutěže a další akce • nedostatek pedagogických i nepedagogických pracovníků • nestabilní financování obecně • špatná spolupráce s rodinou ze strany rodičů • velké kolektivy tříd • nedostatek školních psychologů a logopedů • omezující legislativa pro logopedickou prevenci
O - příležitosti	T – hrozby
• mimoškolní aktivity – knihovny, DDM a ZUŠ • zjednodušení administrativy dotačních programů • DVPP • větší zapojení rodiny do oblasti ČG • práce s dětmi s OMJ • nepedagogičtí pracovníci (sdílený psycholog, sdílený logoped) • využití digitálních pomůcek • možnost dotačních programů • sdílené elektronické knihovny	• způsob vyhodnocování žádostí o dotace (časové hledisko) • zhoršení celkové situace (mezinárodní, politické) • nezájem a neochota spolupráce ze strany rodiny • nárůst problémového chování a diagnóz • přílišná vizualizace a zjednodušování pomocí digitálních technologií • nedostatečná práce s nadanými dětmi • nízká motivace dětí ke čtení • zvyšující se počet dětí s OMJ a jejich fluktuace

Identifikace možných příčin problému:

Špatná spolupráce s rodinou ze strany rodičů

Spolupráce mezi základní školou a rodinou hraje klíčovou roli v celkovém rozvoji a vzdělávacích výsledcích dětí. Jedním z hlavních problémů je nízká informovanost rodičů o jejich důležité roli ve vzdělávacím procesu. Mnozí rodiče podceňují význam pravidelného zapojení do školního života dítěte, jako jsou třídní schůzky, konzultace s učiteli nebo podpora při domácí přípravě. Dalším faktorem je nezájem nebo nedostatek motivace ze strany některých rodičů, kteří mohou mít sami negativní zkušenosti se školským systémem. Tyto zkušenosti často vedou k nedůvěře vůči škole a neochotě zapojit se do jakýchkoli školních aktivit.

Nedostatek financí na čtenářské soutěže a další akce

Mnohé školy se potýkají s nedostatkem finančních prostředků na pořádání aktivit podporujících čtenářskou gramotnost, jako jsou čtenářské soutěže, literární besedy nebo jiné vzdělávací akce. Tento problém se často prohlubuje nemožností pokrýt náklady na potřebné pomůcky, odměny nebo technické zajištění těchto událostí. Další překážkou je časová náročnost spojená s administrativou žádostí o finanční podporu. Školy, které čelí personálnímu nedostatku, nemají často k dispozici pracovníky, kteří by se mohli věnovat přípravě žádostí. Tento stav může být ještě komplikovanější v menších školách nebo v sociálně znevýhodněných oblastech, kde jsou zdroje obzvláště omezené.

Nedostatečný zájem o četbu ze strany dětí a rodičů

V současné době mnoho dětí považuje četbu za nezáživnou a neatraktivní aktivitu, která jim nenabízí dostatečné podněty ani zábavu ve srovnání s moderními technologiemi, jako jsou počítačové hry, sociální sítě nebo videa na internetu. Nezájem o četbu je však čím dál častěji patrný i u rodičů, kteří mnohdy nevnímají rozvoj čtenářské gramotnosti jako prioritu. Tato situace vyžaduje cílenou osvětu a aktivní podporu ze strany škol, knihoven a dalších vzdělávacích institucí, aby se četba opět stala přirozenou a atraktivní součástí života dětí i jejich rodin.

Návrhy konkrétních kroků řešení problému:

- využití dotačních programů na rozvoj čtenářské pre/gramotnosti (nákup pomůcek a publikací, pořádání akcí)
- pořádání literární soutěže
- vytváření čtenářských koutků, nástěnek, prostorů s informacemi z oblasti čtenářské gramotnosti apod.
- motivace a proškolení pedagogů
- spolupráce s městskou knihovnou
- spolupráce s rodiči – přednášky, setkání s odborníky, účast na společných akcích (např. dílny pro děti i rodiče)
- poskytovat vzdělávací materiály, které ukazují pozitivní dopady aktivní spolupráce mezi školou a rodinou
- nabízet rodičům příležitosti k zapojení do školních aktivit, například prostřednictvím společných projektů, třídních setkání nebo dobrovolnických příležitostí
- zvýšení možnosti využití sdílení dobré praxe mezi školami např. párová výuka mezi školami
- využívání interaktivních médií, informační a komunikačních technologií v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti
- motivovat děti k četbě pomocí propojení knih s digitálními technologiemi, například využitím interaktivních aplikací nebo online diskuzních fór o knihách
- sdílené elektronické knihovny

Rozvoj potenciálu každého žáka ve třídě a v rodině, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním

S – silné stránky	W – slabé stránky
• široké spektrum nabídky neformálního vzdělávání • stále přetrvávající tradice aktivit místních spolků • naplňování inkluzivního vzdělávání • možnost speciálního vzdělávání v regionu • dostatečné vybavení škol kompenzačními pomůckami, dostatečná digitalizace škol,	• vysoký věkový průměr pedagogů • nedostatečná kvalifikace pedagogických pracovníků • vysoké počty dětí ve třídách • historie regionu (Sudety) • občasná neochota pedagogů se dále vzdělávat • nedostatek času na identifikaci nadaných žáků a jejich následná podpora • vysoký počet dětí s OMJ (velké spektrum jazyků)
O – příležitosti	T – hrozby
• možnost přeshraniční spolupráce, zahraniční odborníci • příliv kvalifikovaných cizinců a jejich vzdělávání • dobrá dostupnost regionu (dálnice D5) • spolupráce s psychology, speciálními pedagogy a dalšími odborníky • možnost sdílení pedagogických zkušeností • spolupráce s rodiči a zlepšení komunikace s nimi (např. společné akce) • aktivní využívání technického vybavení	• nezájem rodičů o rozvoj potenciálu dětí • sociální a patologické jevy • snižující se pocit bezpečí v regionu • velká administrativní zátěž pedagogů a vedoucích pracovníků • uzavřené komunity v ORP • změny v legislativě • ukončení projektů financujících personální podporu, vybavení tříd a vzdělávání pedagogů

Identifikace možných příčin problému:

Vysoký věkový průměr pedagogů

Jedním z významných problémů ve školství je stárnoucí učitelský sbor, který se často potýká s nižší ochotou přijímat nové pedagogické přístupy. Mnozí učitelé nejsou otevřeni dalšímu vzdělávání, což zpomaluje implementaci inovativních metod výuky, zejména těch, které jsou zaměřeny na práci s různorodými skupinami žáků a inkluzivní vzdělávání. Tento stav má negativní dopad na kvalitu vzdělávání. Nedostatek motivace učitelů k osvojování nových výukových metod vede ke zpomalené adaptaci na moderní pedagogické přístupy, což může negativně ovlivnit individuální podporu žáků s různými vzdělávacími potřebami.

Vysoký počet žáků ve třídách

Jedním z klíčových problémů v oblasti vzdělávání je vysoký počet žáků ve třídách, který komplikuje individuální přístup učitelů. Pedagogové nemají dostatek času věnovat se každému žákovi podle jeho potřeb, což se negativně odráží na efektivitě výuky. Tento nedostatek prostoru pro individuální práci znesnadňuje identifikaci nadaných žáků i těch, kteří potřebují speciální podporu, což vede k tomu, že jejich potenciál zůstává nevyužit.

Nedostatečná podpora vzdělávání ze strany rodičů

Dalším významným problémem v oblasti vzdělávání je nedostatečná podpora vzdělávání ze strany některých rodičů, což negativně ovlivňuje motivaci žáků a jejich zapojení do rozvojových aktivit. K tomu se přidávají uzavřené komunity v ORP Tachov, kde existují bariéry v komunikaci mezi školou a rodiči. To ztěžuje individuální podporu žáků a omezuje jejich možnosti rozvoje. Důsledkem tohoto stavu je, že žáci nemají dostatečnou podporu při rozvíjení svého talentu a schopností, což jim brání plně využít svůj potenciál. Navíc dochází k zvýšenému riziku sociálního vyloučení některých dětí, zejména těch pocházejících z odlišného kulturního či jazykového prostředí, které nemají dostatečné zázemí pro integraci do vzdělávacího systému.

Návrhy konkrétních kroků řešení problému:

- nabídnout pedagogickým pracovníkům praktická školení a workshopy, které jim ukážou efektivní přístupy k individualizaci výuky
- umožnit dělení hodin u některých předmětů, kde je individuální přístup klíčový
- posílit spolupráci se speciálními pedagogy a psychology, kteří mohou pomoci s individuálním plánováním výuky
- posílit spolupráci se speciálními pedagogy a psychology, kteří mohou pomoci s individuálním plánováním výuky
- sdílení dobré praxe
- poskytnout podporu při práci s novými technologiemi, včetně využití digitálních nástrojů ve výuce

Podpora podnikavosti a kreativity dětí a žáků

S – silné stránky	W – slabé stránky
• Existence mateřských a základních škol a vzdělávacích institucí: některé školy se již zaměřují na projektové vyučování, které podporuje kreativitu a týmovou spolupráci. • Zájem o moderní technologie a inovace: některé školy v regionu začínají využívat moderní technologie, jako jsou programovací nástroje, robotika a 3D tisk, které jsou přirozeně propojené s kreativním a podnikatelským myšlením. • Motivovaní učitelé a pedagogové: v ORP Tachov jsou učitelé, kteří se zajímají o inovativní přístupy k výuce a rádi implementují nové metody zaměřené na podporu kreativity a podnikavosti u dětí a žáků.	• Nedostatek specializovaných programů zaměřených na podnikavost a kreativitu • Malá propojenost mezi základními školami a firemním sektorem • Finanční náročnost specializovaných programů zaměřených na podnikavost a kreativitu
O - příležitosti	T – hrozby
• Rozvoj spolupráce mezi školami a podnikatelským sektorem • Využití fondů a dotačních programů na podporu kreativity • Využití inovačních center: v regionu by se mohlo využívat inovační centrum pro děti a mládež, které by fungovalo jako inkubátor nápadů a projektů zaměřených na podnikání a kreativitu. • Mimoškolní aktivity zaměřené na podnikavost • Možná podpora z veřejného sektoru a místních samospráv: mnoho škol nemá dostatečnou podporu od místních samospráv nebo regionálních organizací pro rozvoj podnikatelských programů. • Motivace k návratu k řemeslu	• Nedostatečné financování: rozvoj podnikavosti a kreativity může být ohrožen nedostatkem finančních prostředků na implementaci vzdělávacích programů, školení pro pedagogy, nákup materiálu (např. pro projektovou výuku). • Odpor k novým výukovým metodám: někteří pedagogové nebo rodiče mohou být skeptičtí k novým výukovým metodám zaměřeným na podnikavost a kreativitu, což může vést k nízké ochotě přijímat inovace v oblasti výuky. • Sociální a ekonomické rozdíly • Vytrácení motivace věnovat se řemeslu

Identifikace možných příčin problému:

Nedostatek specializovaných programů zaměřených na podnikavost a kreativitu

Nedostatek specializovaných programů zaměřených na podnikavost a kreativitu lze přičíst několika klíčovým příčinám. Jednou z nich je nízká priorita, kterou tyto oblasti vzdělávání zaujímají v kurikulárním rámci. Podnikavost a kreativita nejsou dostatečně zdůrazňovány v osnovách a celkovém vzdělávacím systému, což vede k jejich opomíjení ve výuce. Dalším problémem je nedostatek kvalifikovaných pedagogů, kteří by měli dostatečné školení a zkušenosti s využíváním metodik podporujících rozvoj podnikavosti a kreativity.

Malá propojenost mezi základními školami a firemním sektorem

Nedostatek specializovaných programů zaměřených na podnikavost a kreativitu lze přičíst několika klíčovým příčinám. Jednou z nich je nízká priorita, kterou tyto oblasti vzdělávání zaujímají v kurikulárním rámci. Podnikavost a kreativita nejsou dostatečně zdůrazňovány v osnovách a celkovém vzdělávacím systému, což vede k jejich opomíjení ve výuce. Dalším problémem je nedostatek kvalifikovaných pedagogů, kteří by měli dostatečné školení a zkušenosti s využíváním metodik podporujících rozvoj podnikavosti a kreativity.

Finanční náročnost specializovaných programů zaměřených na podnikavost a kreativitu

Finanční náročnost specializovaných programů zaměřených na podnikavost a kreativitu představuje významnou překážku při jejich zavádění do vzdělávacího procesu. Jedním z hlavních problémů jsou omezené rozpočty škol, které často nemohou tyto programy financovat, protože musí upřednostňovat jiné klíčové oblasti vzdělávání.

Návrhy konkrétních kroků řešení problému:

- vytvořit metodické příručky a školení pro pedagogy, které by jim pomohly implementovat projektovou výuku zaměřenou na kreativitu a podnikavost
- podporovat školy v integraci nástrojů, jako jsou robotika, programování, 3D tisk a další technologie, které rozvíjejí praktické dovednosti a kreativní myšlení
- vytvořit síť spolupracujících firem a škol, která by umožnila žákům nahlédnout do reálného prostředí podnikání prostřednictvím exkurzí, stáží a workshopů
- organizovat akce, kde by zástupci firem prezentovali příklady z praxe a motivovali žáky k rozvoji podnikatelských dovedností
- organizovat workshopy a vzdělávací akce zaměřené na moderní výukové metody, které inspirují učitele k experimentování a kreativitě
- organizovat návštěvy řemeslníků a podnikatelů ve školách

Wellbeing, zaměření na rozvoj měkkých dovedností

S – silné stránky	W – slabé stránky
• Menší školy rodinného typu • Blízkost přírody – možnost venkovní výuky • Dostatek sportovišť – dobrá časová dostupnost • Velká nabídka volnočasových aktivit	• Nedostatek kvalifikovaných odborníků • Omezená časová kapacita pedagogických pracovníků, administrativa na úkor wellbeingu • Odpor ke změnám • Upozadění předmětů zaměřených na měkké dovednosti • Vysoký počet žáků ve třídách
O - příležitosti	T – hrozby
• Multikulturní prostředí – sdílení různých kultur • Nabídka různých wellbeingových programů od externích organizací • Spolupráce škol, sdílení zkušeností • Wellbeing pro učitele • Neznámkovat výchovy	• Nedostatek času, vyčerpání, vyhořelost pedagogů • Sociální nerovnost • Zvýšení počtu dětí s psychickými problémy • Velký tlak na výkon ze strany společnosti

Identifikace možných příčin problému:

Nedostatek kvalifikovaných odborníků

Ve školách často chybí školní psychologové, speciální pedagogové nebo odborníci na duševní zdraví, kteří by mohli systematicky podporovat wellbeing žáků i pedagogů. V důsledku toho je podpora duševního zdraví často na bedrech učitelů, kteří nemají dostatek odborných znalostí ani kapacit na individuální pomoc dětem se specifickými potřebami.

Vysoká administrativní zátěž pedagogů

Učitelé tráví značné množství času vyplňováním dokumentace a plněním administrativních úkolů, což jim bere prostor na práci s žáky mimo samotnou výuku. Kvůli této zátěži se wellbeingové aktivity často odsouvají na vedlejší kolej a učitelé se sami cítí vyčerpaní a přetížení, což může vést až k profesnímu vyhoření.

Společenský tlak na výkon

Důraz na akademické výsledky a srovnávací testy často vytlačuje výuku měkkých dovedností, jako je spolupráce, empatie nebo duševní odolnost. Žáci i učitelé cítí tlak na neustálé zlepšování výkonů, což může vést ke stresu, úzkostem a snížení motivace k učení. Nedostatek prostoru pro wellbeing pak zhoršuje celkovou atmosféru ve školách.

Návrhy konkrétních kroků řešení:

- **Posílení spolupráce s externími odborníky** – Školy by mohly aktivně spolupracovat s psychologickými poradnami, neziskovými organizacemi a odborníky na wellbeing, kteří by mohli poskytovat pravidelné konzultace, přednášky nebo intervenční programy pro žáky i pedagogy. Tím by se snížila zátěž učitelů a zároveň by se zvýšila dostupnost odborné pomoci.
- **Uvolnění času pedagogů** – Zavedení efektivnějších administrativních nástrojů, jako je digitalizace dokumentace nebo zjednodušení byrokratických procesů, by mohlo pomoci učitelům soustředit se více na výuku a podporu žáků. Také by bylo přínosné zavést pravidelné wellbeingové dny pro pedagogy, kde by se mohli věnovat seberozvoji a sdílení zkušeností s kolegy.
- **Podpora sdílení dobré praxe mezi školami** – Organizace vzájemných návštěv mezi školami, kde by učitelé mohli sledovat metody kolegů a získat inspiraci, by mohla pomoci rozšířit osvědčené přístupy k wellbeingu. Stínování výuky a pracovní setkání pedagogů by umožnily nejen výměnu zkušeností, ale také by podpořily jejich profesní rozvoj a posílily jejich pocit sounáležitosti.

Podpora dalšího vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků, zejména podpora pedagogických a didaktických kompetencí

S – silné stránky	W – slabé stránky
• Růst kvality výuky Podmínky pro systematické rozvíjení pedagogických a didaktických kompetencí, které zlepšují kvalitu výuky, což přímo pozitivně ovlivňuje vzdělávací výsledky a spokojenost žáků. • Profesní rozvoj učitelů Zvýšení odborných kompetencí v oblasti pedagogiky a didaktiky přispívá k profesnímu růstu pracovníků a zlepšuje jejich spokojenost a motivaci v rámci zaměstnání. • Spolupráce s odborníky Vzdělávací instituce (např. REVIS) mohou navázat spolupráci s univerzitami a odborníky na pedagogiku, kteří mohou poskytovat specializovaná školení a odborné vedení. • Realizace projektu MAP, sdílení zkušeností	• Omezené personální zdroje • Přetíženost pedagogických pracovníků Učitelé i vedoucí pracovníci školských zařízení jsou přetíženi administrativou a množstvím povinností. • Nedostatečná motivace začínajících učitelů • Nekompletní zapojení škol v ORP Tachov do MAP
O – příležitosti	T – hrozby
• Podpora z fondů EU a státních grantů Možnost čerpat finance z evropských strukturálních fondů nebo státních grantů může školám v ORP Tachov umožnit využít školení a další vzdělávací programy. • Integrace nových technologií do výuky a vzdělávacích programů • Využití umělé inteligence jako pracovní nástroj i ve výuce	• Nezájem o učitelskou profesi, nedostatečná úcta k profesi učitelů. • Náročnost změn v pedagogické praxi Časté legislativní změny ve vzdělávání mohou být pro některé učitele náročné a vést k odporu, což by mohlo zpomalit implementaci nových přístupů. • Riziko nedostatečného zájmu Učitelé mohou mít omezený zájem o další vzdělávání a podporu třídního managementu, pokud nebudou dostatečně motivováni a podporováni ze strany vedení škol. • Nedostatečné finanční ohodnocení začínajících učitelů • Nestabilita systémového vedení rezortu školství • Nestabilita světového politického systému • Rostoucí kriminalita na školách • Slučování škol nejen napříč vzdělávacími stupni a obory a obvody

Identifikace možných příčin problému:

Přetíženost pedagogických pracovníků

Jedním z největších problémů současného školství je enormní pracovní zátěž učitelů. Pedagogové musí kromě samotné výuky zvládat velké množství administrativy, organizaci školních akcí, přípravu na výuku a často také individuální podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Kromě toho se od učitelů očekává, že se budou neustále vzdělávat a přizpůsobovat nové legislativě a trendům ve vzdělávání. Tato přetíženost často vede k vyhoření, snížení motivace a v nejhorším případě i k odchodu z profese.

Nezájem o učitelskou profesi

V posledních letech se učitelská profese potýká s poklesem zájmu ze strany mladých lidí. Hlavní příčinou je nízké finanční ohodnocení, vysoká pracovní zátěž a nedostatečné uznání práce učitelů ve společnosti. Mnoho začínajících učitelů po několika letech opouští školství kvůli nepříznivým pracovním podmínkám a hledá stabilnější a lépe placené zaměstnání v jiných oborech.

Náročnost změn v pedagogické praxi

Pedagogická praxe je neustále ovlivňována legislativními změnami, které často nejsou dostatečně konzultovány s učiteli a přicházejí bez dostatečné metodické podpory. Učitelé se tak musí neustále přizpůsobovat novým požadavkům, což pro ně znamená další časovou i psychickou zátěž. Časté reformy vzdělávacího systému mohou vést k odporu vůči změnám, což následně zpomaluje implementaci moderních metod ve výuce. Mnoho pedagogů by se rádo vzdělávalo a využívalo inovativní postupy, ale bez dostatečné metodické podpory a jasných pokynů je pro ně zavádění změn složité a demotivující.

Návrhy konkrétních kroků řešení problému:

- **Podpora supervizí a mentoringu**, které by učitelům pomohly lépe zvládat stres a třídní management.
- **Větší mediální podpora učitelů**, například kampaně ukazující význam učitelské profese.
- **Delší přechodná období pro implementaci změn**, aby měli učitelé čas se přizpůsobit.
- **Větší zapojení pedagogů do tvorby školských reforem**, aby nové změny reflektovaly reálné potřeby praxe.
- **Lepší metodická podpora učitelů při zavádění změn**, včetně jasných návodů a školení.

Podpora managementu třídních kolektivů

S – silné stránky	W – slabé stránky
• Podpora třídního managementu Existence podmínek pro rozvoj v oblasti třídního managementu, zvýšení odborných kompetencí v této oblasti • Využití projektové a týmové práce pro rozvoj spolupráce mezi žáky • Individuální přístup k dětem a žákům, na každé škole je dostatek zkušených pedagogů	• Omezené personální zdroje, časová náročnost • Rozvoj kompetencí a zajištění efektivního třídního managementu Přetíženost pedagogických pracovníků • Učitelé i vedoucí pracovníci školských zařízení jsou přetížení administrativou a množstvím povinností. • Nedostatečná praxe začínajících učitelů • Konflikty mezi učiteli a rodiči při řešení kázeňských problémů • Problém s motivací žáků a zapojením do kolektivních aktivit
O – příležitosti	T – hrozby
• Možnost spolupráce s odborníky Vzdělávací instituce (např. REVIS) mohou navázat spolupráci s univerzitami a odborníky na pedagogiku, kteří mohou poskytovat specializovaná školení a odborné vedení. • Podpora z fondů EU a státních grantů Možnost čerpat finance z evropských strukturálních fondů nebo státních grantů může školám v ORP Tachov umožnit využít školení a další vzdělávací programy. • Rostoucí poptávka po efektivním řízení tříd Společnost i rodiče kladou důraz na bezpečné a pozitivní klima ve třídách, což posiluje snahy o kvalitní řízení třídních kolektivů a inkluzivní přístup. • Integrace nových technologií do výuky a vzdělávacích programů • Prevence stresu a syndromu vyhoření • Podpora bezpečnosti na školách • Omezení používání ICT technologií během vyučování k soukromým účelům	• Nezájem o učitelskou profesi, nedostatečná úcta k profesi učitelů. • Náročnost změn v pedagogické praxi Časté legislativní změny ve vzdělávání mohou být pro některé učitele náročné a vést k odporu, což by mohlo zpomalit implementaci nových přístupů. • Riziko nedostatečného zájmu Učitelé i žáci děti mohou mít omezený zájem o vzdělávací a výchovné aktivity podporující dobré klima třídy. • Nevhodné používání ICT technologií ve školách • Negativní vzory chování přenesené z mimoškolního prostředí

Identifikace možných příčin problému:

Různorodé sociální prostředí ve školách často vede k rozdílům v hodnotách a motivaci žáků. Zatímco někteří mají silnou podporu rodičů, jiní tuto výhodu postrádají. Nedostatečné zapojení žáků do kolektivních aktivit se pak negativně odráží na třídní dynamice. Vznikají malé uzavřené skupiny, což může vést až k sociálnímu vyloučení některých dětí. Tento stav zvyšuje riziko šikany a prohlubuje sociální izolaci ohrožených žáků. Zároveň dochází ke snížení spolupráce ve třídách, což komplikuje skupinovou práci a brzdí rozvoj sociálních dovedností.

Rozdílné výchovné přístupy rodičů a učitelů často vedou ke konfliktům. Chybí jednotná pravidla pro řešení kázeňských přestupků, což způsobuje nejasnosti a neshody. Někteří rodiče navíc chrání své děti před důsledky jejich chování, což oslabuje autoritu učitelů. Důsledkem je zvýšený tlak na učitele, jejich stres a demotivace. Rodiče mohou ztrácet důvěru ve školu, což ztěžuje spolupráci. Napětí se přenáší i na žáky, kteří toho mohou zneužívat, což vede ke zhoršení atmosféry ve třídě.

Přetížení učitelů administrativou a řešením kázeňských problémů jim často brání věnovat dostatek času budování pozitivního klimatu ve třídě. Zároveň někteří rodiče neprojevují zájem o výchovnou složku školy, což oslabuje dodržování školních pravidel a hodnot. Pokud žáci nejsou doma vedeni k respektu a spolupráci, přenáší si konfliktní chování i do třídního prostředí. Důsledkem je slabá třídní soudržnost a vyšší riziko konfliktů mezi žáky. Nedostatečná podpora ze strany rodičů snižuje vliv učitelů na formování chování žáků a vede k jejich menšímu zapojení do školních i třídních aktivit. To oslabuje kolektivní duch a komplikuje budování pozitivního školního prostředí.

Návrhy konkrétních kroků řešení problému:

- **Zapojení školního psychologa nebo preventisty** do pravidelné práce s kolektivem (např. besedy, sociální hry, nácvik řešení konfliktů).
- Podpora **třídních rituálů a společných zážitků**, které posílí týmového ducha (např. společné snídaně, třídní výzvy apod.).
- Zavedení **pravidelných třídních projektů**, kde žáci budou spolupracovat na úkolech mimo běžnou výuku (např. dobrovolnické aktivity, školní časopis, environmentální projekty).
- Umožnit třídním učitelům **účast na školeních o třídní dynamice a motivaci žáků**.
- Nabídnout rodičům workshopy na téma pozitivní disciplíny a podpory žáků – lze realizovat ve spolupráci se školními psychology nebo odborníky na výchovu.
- Podpora individuálních konzultací mezi rodiči a učiteli ještě před eskalací konfliktu.
- Vytvořit **časový prostor** pro třídní učitele, kde se mohou zaměřit na práci s kolektivem (např. pravidelné třídní hodiny s programem zaměřeným na vztahy ve třídě).

Podpora moderních didaktických forem

S – silné stránky	W – slabé stránky
• Přizpůsobení potřebám jednotlivců Moderní didaktické metody podporují individualizaci výuky a reagují na specifické potřeby dětí, což napomáhá zlepšovat efektivitu učení. • Rozvoj klíčových kompetencí Aktivní formy vzdělávání, jako projektová a problémově orientovaná výuka, rozvíjejí dovednosti v oblasti kritického myšlení, týmové spolupráce a komunikace. • Podpora kreativity a inovací Metody jako experimentální a zážitkové učení vedou k hlubšímu porozumění a stimulují tvořivost dětí. • Pozitivní vliv na motivaci Moderní metody, jako výuka formou her, zvyšují motivaci dětí k učení a zlepšují atmosféru ve třídě.	• Nedostatek odborné připravenosti učitelů Učitelé nemají dostatečné vzdělání v nových metodách a technologiích, což snižuje efektivitu výuky. • Nákladnost implementace Zajištění potřebných technologií a odborných školení pro učitele vyžaduje vysoké finanční náklady, což může být pro některé školy v ORP Tachov problémem. • Časová náročnost Příprava na moderní výukové metody a individuální přístup může být náročnější na čas, což představuje výzvu pro učitele v rámci standardního rozvrhu. • Nedostatečná motivace učitelů
O – příležitosti	T – hrozby
• Financování z evropských fondů a státních grantů Možnost čerpat prostředky na podporu vzdělávacích inovací a rozvoj technologií v ORP Tachov. • Zvýšený zájem o inovativní vzdělávání a digitální technologie Společenská poptávka po vzdělávacím systému, který rozvíjí dovednosti žáků pro 21. století, podporuje zavádění moderních metod. • Program Erasmus+ Učitelé mohou vyjet na školení moderních výukových metod do zemí EU v rámci programu Erasmus+. • Otevřené možnosti profesního rozvoje (příklad: semináře NPI, Revis).	• Nerovnoměrné a nejisté financování Časově omezené finanční prostředky mohou zpomalit zavádění inovativních metod a potřebných technologií. • Odpor vůči změnám Někteří učitelé a rodiče mohou být skeptičtí k novým metodám a dávat přednost tradičnímu vzdělávacímu systému. • Technické problémy v digitální infrastruktuře, nedostatečná infrastruktura.

Identifikace možných příčin problému:

Nedostatečná odborná připravenost učitelů

Jedním z hlavních problémů při zavádění moderních didaktických metod je nedostatečné vzdělání učitelů v oblasti inovativních výukových přístupů a digitálních technologií. Mnoho pedagogů nemá možnost absolvovat systematická školení, která by jim pomohla efektivně pracovat s novými metodami. Chybí také mentoring a podpora při jejich zavádění do praxe, což zpomaluje implementaci inovací a snižuje efektivitu výuky.

Odpor vůči změnám

Jedním z klíčových problémů při zavádění moderních výukových metod je skepticismus učitelů a rodičů vůči inovacím. Mnozí pedagogové i zákonní zástupci dávají přednost tradičním metodám, které považují za osvědčené a spolehlivé. Tento postoj často pramení z nedostatečné informovanosti o výhodách moderní výuky, případně z obav, že nové přístupy budou náročnější na přípravu učitelů i adaptaci žáků.

Časová náročnost

Moderní didaktické metody, jako je projektová výuka, individualizovaný přístup nebo digitální vzdělávání, vyžadují mnohem více času na přípravu než tradiční výukové postupy. Učitelé musí vytvářet nové materiály, přizpůsobovat obsah individuálním potřebám žáků a zároveň se neustále vzdělávat v nových přístupech. Při běžném zatížení a administrativní náročnosti práce ve školství nemají dostatek prostoru na důkladnou přípravu.

Návrhy konkrétních kroků řešení problému:

- podpořit mentoring a sdílení dobré praxe, kde zkušenější učitelé pomáhají ostatním
- zavést workshopy a webináře pro učitele přímo ve školách, zaměřené na praktické ukázky moderních metod
- organizovat setkání s rodiči, kde jim budou představeny moderní metody a jejich přínosy pro děti
- vytvořit sdílené databáze materiálů, kde učitelé mohou využívat hotové výukové plány a aktivity
- zavést metodické dny, kdy se učitelé mohou věnovat plánování výuky a inovacím
- podporovat využívání moderních nástrojů, které usnadní administrativu a přípravu na výuku (např. AI generátory výukových materiálů, interaktivní online platformy)
- spolupracovat s odbornými organizacemi, které nabízejí školení v oblasti inovativní pedagogiky

Rozvoj infrastruktury pro předškolní vzdělávání, pro základní vzdělávání a pro zájmové a neformální vzdělávání a ZUŠ

S – silné stránky	W – slabé stránky
<u>Předškolní vzdělávání:</u> 1. Digitalizace – dostatek ICT vybavení <u>Základní vzdělávání:</u> 1. Konektivita – dostatek ICT vybavení 2. Přehled o investičních potřebách v oblasti školství 3. Existující síť budov základních škol <u>Zájmové, neformální vzdělávání a ZUŠ:</u> 1. Tradiční zázemí pro neformální výuku 2. Podpora ze strany ORP	<u>Předškolní vzdělávání:</u> 1. Nedostatečná odbornost pro realizaci stavebních záměrů 2. Nedostatek finančních zdrojů 3. Zastaralé zázemí (školní zahrady, jídelny) 4. Nedostatek venkovních učeben 5. Inkluze (bezbariérovost apod.) <u>Základní vzdělávání:</u> 1. Nedostatečná dopravní obslužnost 2. Inkluze (bezbariérovost apod.) 3. Nízká podpora malých škol, nedostatek financí zřizovatele malých škol k plnění všech legislativních podmínek 4. Nedostačující prostory související zejména s vysokou kapacitou škol, příp. neadekvátní velikostí objektu (týká se velkých škol) 5. Nedostatek venkovních učeben <u>Zájmové, neformální vzdělávání a ZUŠ:</u> 1. Nevyhovující technický stav objektů 2. Nedostatek nástrojů a pomůcek 3. Vysoké provozní náklady 4. Nedostatek parkovacích míst 5. Nedostatečná podpora Plzeňského kraje

O – příležitosti	T – hrozby
<u>Předškolní vzdělávání:</u> 1. Využití dotačních titulů 2. Vytvoření a sdílení projektového týmu 3. Modernizace objektů 4. Nastavení komunikace v projektovém Týmu 5. Budování venkovních učeben 6. Realizace projektové činnosti – sdílený projektový manažer <u>Základní vzdělávání:</u> 1. Naplnění kapacit škol v souvislosti s demografickým nárůstem (přliv uprchlíků) 2. Realizace projektové činnosti – sdílený projektový manažer <u>Zájmové, neformální vzdělávání a ZUŠ:</u> 1. Převod ZUŠ pod ORP Tachov 2. Investice do modernizace zázemí 3. Využití dotací 4. Budování venkovních sportovišť v záplavové zóně 5. Využití brownfieldu 6. Realizace projektové činnosti – sdílený projektový manažer	<u>Předškolní vzdělávání:</u> 1. Změna legislativy - stále přísnější požadavky (normy) 2. Rozdílný přístup zřizovatelů 3. Růst cen (inlace) 4. náročnost řízení projektů <u>Základní vzdělávání:</u> 1. Nedostatek firem pro realizaci investic 2. Změna legislativy - stále přísnější požadavky (normy) 3. Rozdílný přístup zřizovatelů 4. Růst cen (inlace) 5. náročnost řízení projektů <u>Zájmové, neformální vzdělávání a ZUŠ:</u> 1. Nedostatek prostředků na investice 2. Růst cen (inlace) 3. Špatná dopravní dostupnost 4. náročnost řízení projektů

Identifikace možných příčin problému:

Předškolní vzdělávání

Administrativní náročnost projektové dokumentace a nedostatečná odborná podpora ze strany zřizovatele jsou stále klíčové slabé stránky. Administrativní náročnost může brzdit rychlost a efektivitu procesu výstavby a rekonstrukce školských zařízení. Nedostatečná odborná podpora ze strany zřizovatele znamená omezené odborné poradenství a finanční prostředky pro realizaci infrastrukturních projektů. Zastaralé zázemí, jako jsou školní zahrady, ovlivňuje komfort a bezpečnost dětí. Nově identifikovaný problém je nedostatek venkovních učeben, což omezuje možnosti venkovní výuky.

Základní vzdělávání

Nedostatečná dopravní obslužnost nadále omezuje dostupnost škol pro žáky v odlehlých oblastech, zatímco inkluze a bezbariérovost zůstávají prioritou. Nízká podpora malých škol komplikuje financování a splňování legislativních podmínek. Nedostačující prostory, zejména ve velkých školách, kapacitně nevyhovují, což negativně ovlivňuje komfort a kvalitu vzdělávání. Nově přidaný bod nedostatek venkovních učeben zdůrazňuje potřebu rozšíření venkovního vzdělávacího prostoru.

Zájmové, neformální vzdělávání a ZUŠ

Nevyhovující technický stav objektů i nadále omezuje možnosti kvalitní výuky a aktivit. Nedostatek nástrojů a pomůcek, spolu s vysokými provozními náklady, zůstává výzvou. Nedostatek parkovacích míst komplikuje přístupnost zařízení pro rodiče a návštěvníky. Tyto problémy omezují rozvoj talentů a zájmů žáků a brání efektivnímu provozu zařízení.

Návrhy konkrétních kroků řešení problému:

Předškolní vzdělávání:

- Zajistit dostatečné finanční zdroje pro modernizaci zázemí včetně venkovních učeben.
- Posílit odbornou podporu ze strany zřizovatelů prostřednictvím sdílených projektových týmů.

Základní vzdělávání:

- Zlepšit dopravní obslužnost v odlehlých oblastech.
- Zajistit financování a technickou podporu pro malé školy.
- Modernizovat a rozšiřovat prostory škol, včetně venkovních učeben.
- Zajistit inkluzivní prostředí a bezbariérový přístup ve všech školách.

Zájmové, neformální vzdělávání a ZUŠ:

- Investovat do technického stavu objektů a zlepšit vybavení nástroji a pomůckami.
- Snížit provozní náklady prostřednictvím energetických úspor.
- Vyřešit problém s nedostatkem parkovacích míst.
- Podporovat využití externích dotačních prostředků pro modernizaci zázemí.

Podpora spolupráce mateřských a základních škol

S – silné stránky	W – slabé stránky
- ochota škol, specializovaných organizací a služeb navzájem spolupracovat - dobrá praxe některých zařízení v ORP (pravidelné exkurze dětí některých MŠ na ZŠ) - prostory pro vzájemná setkávání - vznik Středního článku a jeho podpora škol	- nedostatečné sdílení vzájemných potřeb - ne všechny školy v ORP stojí o spolupráci - neochota podělit se o know-how školy - nerovnoměrná vytiženost učitelů - neochota měnit zaběhnuté vzorce - nedostatečná možnost motivace učitelů ke spolupráci nad rámec náplně práce
O - příležitosti	T – hrozby
- stáže pedagogických pracovníků v ostatních zařízeních - organizace společných akcí pro děti - sdílení informací o dětech pro snadnější přestup z MŠ do ZŠ - pravidelná setkávání ředitelů škol - setkávání v rámci projektu MAP IV	- časová náročnost - chybějící organizátor - chybějící finance na pokrytí organizace setkávání - časté legislativní změny ve školství - vyhoření pedagogických pracovníků

Identifikace možných příčin problému:

Jedním z klíčových problémů při podpoře spolupráce mezi mateřskými a základními školami je nedostatečné sdílení dobré praxe. Často se stává, že jednotlivé školy nekomunikují mezi sebou a nevyměňují si své osvědčené postupy a přístupy k vzdělávání dětí. Tento nedostatek komunikace a sdílení způsobuje, že školy opakují stejné chyby a nemají přístup k inovativním metodám a zkušenostem jiných škol.

Dalším faktorem bránícím spolupráci je neochota podělit se o know-how mezi jednotlivými institucemi. Některé školy mají vytvořené efektivní programy a osvědčené postupy, ale nedochází k jejich sdílení. Důvody mohou být různé, například strach ze ztráty konkurenční výhody, obavy o zachování vlastní identity nebo nedostatek podpory ze strany vedení škol.

Také vysoká vytíženost učitelů je zásadním problémem, který brání rozvoji spolupráce. Učitelé mají často plný rozvrh a mnoho povinností, což jim ztěžuje zapojení do společných projektů a vytváření nových partnerství. Nedostatek času a prostoru pro spolupráci tak zpomaluje rozvoj společných iniciativ mezi mateřskými a základními školami.

Návrhy konkrétních kroků řešení problému:

- **Vytvoření prostoru pro spolupráci:**

Zajistit platformu, kde se vzdělávací instituce mohou pravidelně setkávat a diskutovat o společných projektech. To může zahrnovat workshopy, semináře a konference zaměřené na výměnu osvědčených postupů, inovativních přístupů a plánování projektů.

- **Vzájemné stáže pedagogů:**

Organizovat stáže pedagogických pracovníků, kde mohou učitelé poznat různé přístupy a metodiky výuky a přenést je do své praxe.

- **Společné akce a projekty:**

Pořádat kulturní, sportovní a vzdělávací aktivity pro děti z mateřských a základních škol, které umožní dětem i učitelům navázat užší spolupráci.

- **Motivace učitelů:**

Zavést motivační programy, které podpoří zapojení učitelů do spolupráce nad rámec jejich běžné pracovní náplně.

- **Podpora vedení škol:**

Poskytnout vedení škol nástroje a podporu k vytvoření přívětivého prostředí pro spolupráci a sdílení know-how mezi institucemi.

Podpora spolupráce škol a dalších aktérů ve vzdělávání

S – silné stránky	W – slabé stránky
• existující nabídka programů pro školy mimoškolních institucí • dopravní dostupnost ze středně velkých do velkých center na mimoškolní vzdělávací aktivity • nízký počet aktérů ve vzdělávání v regionu – snazší propojování • existující infrastruktura – většina aktérů má vlastní prostory • existence aktivních jedinců mezi aktéry ve vzdělávání	• absence systémového ukotvení ve strategických materiálech škol • špatná dopravní dostupnost z okrajových lokalit • administrativní zátěž • chybějící motivace učitelů k využití nabídky – náročná příprava, velká odpovědnost, chybějící finanční ohodnocení • nepříznivá sociální struktura obyvatel v regionu • nízké povědomí o nabídce ostatních aktérů ve vzdělávání
O – příležitosti	T – hrozby
• lokální politická podpora • rozvoj existující infrastruktury podle potřeb vzdělávacího procesu • ochota spolupracovat • pravidelné setkávání všech aktérů (nejen v rámci projektu MAP) • propojení příkladů dobré praxe z jiných regionů • vzdělávání pedagogů (např. wellbeing, zážitkové vzdělávání) • vzdělávání dalších aktérů ve vzdělávání (např. jak připravit program pro školy)	• zhoršující se finanční situace • legislativní překážky • časté změny koncepce a uživatelsky nepřívětivá metodická podpora • chybějící personální a časové kapacity • neřešení slabých stránek • ztráta lokální politické podpory

Identifikace možných příčin problému:

Absence systémového ukotvení spolupráce ve vzdělávání

Spolupráce mezi školami a neformálními vzdělávacími institucemi není dostatečně zakotvena ve strategických materiálech, což vede k nesystémovému přístupu a nejasným pravidlům. Tato absence plánování a koordinace znamená, že aktivity často závisí na individuální iniciativě, která nemusí být udržitelná nebo efektivní. Školy a další aktéři si tak nemusí být vědomi vzájemných potřeb a možností, což komplikuje vytvoření dlouhodobé a stabilní spolupráce.

Chybějící motivace učitelů k využití nabídek

Učitelé často čelí vysoké pracovní zátěži, což ztěžuje jejich zapojení do mimoškolních aktivit. Náročná příprava, odpovědnost za bezpečnost žáků během aktivit a nedostatečné finanční ohodnocení představují hlavní překážky. Kromě toho může být nízké povědomí o nabídce aktivit dalším faktorem, který snižuje jejich zapojení. Bez cílené podpory a motivace ze strany vedení škol či systému se tato situace obtížně mění.

Nedostatečná informovanost a propagace nabídek mimoškolních aktivit

Mnoho škol a pedagogů nemá dostatečný přehled o dostupných aktivitách a programech mimoškolních institucí, které by mohly obohatit jejich výuku. To vede k nevyužívání dostupných příležitostí a omezuje možnosti spolupráce. Problém je zčásti způsoben absencí centralizovaného zdroje informací a nízkou mírou propagace ze strany aktérů mimoškolního vzdělávání.

Návrhy konkrétních kroků řešení problému:

- zřízení pravidelných setkání a fór pro výměnu informací mezi školami, mimoškolními institucemi, místní samosprávou a dalšími aktéry s cílem sdílet zkušenosti a plánovat společné aktivity
- vypracování plánu, který bude obsahovat konkrétní opatření a cíle pro podporu spolupráce ve vzdělávání, včetně rozvoje infrastruktury, programů pro školy mimoškolních institucí a zlepšení dopravní dostupnosti
- podpora rozvoje nabídky programů a aktivit poskytovaných mimoškolními institucemi
- zřídit regionální portál nebo aplikaci, kde by školy mohly snadno vyhledávat aktivity podle tématu, věkové kategorie žáků, nebo lokality
- motivovat vedení škol k aktivnímu zapojení do spolupráce tím, že budou jasně komunikovány přínosy takové spolupráce pro školy, učitele a žáky
- snížit administrativní zátěž spojenou s organizací mimoškolních aktivit prostřednictvím předpřipravených šablon nebo podpory ze strany organizátorů
- nabízet učitelům školení zaměřená na přínosy a praktické využití mimoškolních aktivit ve výuce
- vzdělávání učitelů (semináře, workshopy, zážitkové akce)

Podpora spolupráce rodiny a školy s cílem posílení rodičovské odpovědnosti (spolupráce se sociálními službami)

S – silné stránky	W – slabé stránky
• zájem MŠ a ZŠ spolupracovat s rodiči • možnost individuálního přístupu a konzultace s rodiči • pravidelné třídní schůzky a konzultace • využívání informačních systémů (Bakaláři apod.) • podpora zřizovatele při společných akcích s rodiči	• nízká účast některých rodičů na školních akcích a setkáních • rozdílné sociokulturní prostředí a hodnoty mohou vést k napětí a nedorozuměním mezi rodinou a školou • přenechávání zodpovědnosti za výchovu a vzdělávání na škole • nerespektování pravidel školního řádu • slabá, případně žádná propagace akcí • přenos informací od vedení k pedagogům
O - příležitosti	T – hrozby
• zájmové aktivity pro děti i pro rodiče a prarodiče • organizování akcí, které umožní potřebnou osvětu v rámci potřeb dětí a rodičovské odpovědnosti • konzultační hodiny s ohledem na časové možnosti zákonných zástupců • využívání moderních platforem ke komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci (sociální sítě) • spolupráce rodičů se školskou radou na úrovni partnerství • zapojení rodičů do činnosti školy při organizaci akcí (např. zájmové kroužky)	• nedostatek času rodičů • nezájem některých rodičů o aktivity školy, komunikaci • neochota některých rodičů podílet se na chodu školy • nezájem některých rodičů o školní výsledky svých dětí • zatajování informací ze strany rodičů • nerespektování právního dopadu používání moderních technologií

Identifikace možných příčin problému:

Nízká účast rodičů na školních akcích

Mnoho rodičů se školních aktivit neúčastní, ať už kvůli pracovní vytíženosti, nezájmu nebo pocitu, že jejich přítomnost není nutná. Často vnímají školní akce jako formální povinnost spíše než příležitost k aktivní spolupráci se školou a pedagogy.

Komunikační bariéry mezi školou a rodiči

Rozdílné sociokulturní prostředí, hodnoty a životní podmínky mohou vést k nedorozuměním mezi školou a rodinou. Někteří rodiče nemusí rozumět důležitosti pravidel školního řádu nebo mít negativní zkušenosti se školským systémem, což může vést k jejich pasivitě nebo odporu ke spolupráci.

Omezené povědomí o možnostech zapojení

Slabá propagace školních aktivit a nedostatečné přenosy informací od vedení k pedagogům i rodičům mohou způsobit, že se rodiče cítí neinformovaní nebo mají pocit, že jejich zapojení do školního života není vítáno nebo potřebné.

Návrhy konkrétních kroků řešení problému:

- **Rozšíření a modernizace komunikace mezi školou a rodiči**
Školy mohou využít moderní platformy, jako jsou sociální sítě, videokonference nebo mobilní aplikace, které usnadní rychlé a efektivní předávání informací.
- **Podpora aktivní spolupráce rodičů se školou**
Zapojení rodičů do školských rad, organizace zájmových kroužků nebo dobrovolnické činnosti při školních akcích může pomoci vytvořit pocit sounáležitosti. Rodiče, kteří se cítí být součástí školního dění, jsou ochotnější spolupracovat, dodržovat pravidla školy a podporovat své děti ve vzdělávání.
- **DVPP zaměřené na komunikaci a jiné kompetence**

Podpora aktivit pro rozvoj regionální identity

S – silné stránky	W – slabé stránky
- přírodní krása a unikátní krajinné rysy - historické a kulturní dědictví, které poskytuje základ pro rozvoj regionální identity - etablované instituce, jež se dlouhodobě zabývají zkoumáním a prezentací historických a přírodních specifik regionu - existuje řada volnočasových spolků, organizací, neformálních uskupení, které pořádají pravidelné akce, jejichž výsledkem je i posílení regionální identity, tvorba tradic	- negativní obraz ORP Tachov v očích veřejnosti a potenciálních investorů či návštěvníků - rozšířený negativní obraz sama sebe v regionu - nedostatečné zařazení regionálních otázek do ŠVP - nízká viditelnost regionu a jeho kulturních a přírodních zdrojů - malá provázanost subjektů posilujících regionální identitu a koordinace jejich činnosti
O – příležitosti	T – hrozby
- zjednodušení pravidel pro získávání dotací z pohledu žadatelů - možnost posilování regionální identity mezi aktéry ve vzdělávání prostřednictvím projektu MAP - zařazení regionálních otázek do ŠVP - akce pro děti a rodiče s regionální tematikou - existence dotačních titulů na revitalizaci regionálních památek	- ztráta atraktivity regionu kvůli pohybu osob a investic směrem k velkým městům - podcenění významu regionální identity při výuce - nezájem dětí a rodičů o region, ve kterém žijí - nedostatek finančních prostředků pro rozvoj regionu - nedostatek realizátorů projektů pro rozvoj regionu - nebudou hledány další cesty k podpoře a aktivizaci subjektů a občanů - vylidňování regionu včetně dopadu na odliv kvalifikované pracovní síly z regionu - ze strany místních samospráv a škol nedojde k využití a podpoře stávající nabídky institucí, spolků apod.

Identifikace možných příčin problému:

Nedostatečné zařazení regionálních otázek do ŠVP

Jedním z klíčových problémů v rozvoji regionální identity je nedostatečné začlenění regionálních témat do školních vzdělávacích programů (ŠVP). Děti a mladí lidé tak nemají dostatečné povědomí o historii, tradicích a přírodním bohatství svého regionu. Chybí také cílené vzdělávací programy a akce, které by systematicky podporovaly hrdost na místní kulturu a krajinu.

Negativní obraz ORP Tachov

ORP Tachov se dlouhodobě potýká s rozšířeným negativním obrazem, který ovlivňuje jak vnímání regionu veřejností, tak i postoj samotných obyvatel. Tento problém je umocněn nízkou viditelností regionu a jeho přírodních a kulturních zdrojů, což vede k podceňování jeho významu. Místní obyvatelé často nevnímají svůj region jako perspektivní místo pro život a rozvoj, což oslabuje jejich sounáležitost a ochotu aktivně se zapojit do komunitních aktivit.

Malá provázanost subjektů posilujících regionální identitu

V ORP Tachov sice existují mnohé instituce, spolky a organizace, které se věnují posilování regionální identity, ale jejich činnost je málo provázaná a nekoordinovaná. Chybí společná strategie a platforma pro spolupráci, což vede k tomu, že potenciál těchto subjektů není plně využit.

Návrhy konkrétních kroků řešení problému:

- organizovat soutěže a workshopy pro mládež, které podpoří jejich vztah k regionu
- vytvořit programy pro děti/žáky zaměřené na objevování místního dědictví, např. projektové dny v terénu
- spolupráce škol s regionálními institucemi, které mohou nabídnout exkurze, workshopy a vzdělávací aktivity
- vytvořit metodické materiály pro učitele s praktickými tipy a aktivitami
- školení a semináře pro pedagogické pracovníky zaměřené na výuku regionální identity
- pravidelně sdílet informace a plánovat společné aktivity, aby se zabránilo duplicitám a zvýšila se efektivita

1.3.4 Informace o potřebách investic

Přehled o potřebách investic jednotlivých škol, školských zařízení a dalších organizací působících ve vzdělávání je uveden v tabulkách investičních priorit MAP IV ORP Tachov 2021-2027, které jsou přílohou strategického rámce MAP.

Před realizací projektu MAP IV byl Strategický rámec včetně tabulek investičních priorit naposledy aktualizován a schválen dne 18. 10. 2023 Řídícím výborem projektu MAP III. Všechny nově zařazené záměry a všechny zásadní změny byly vždy nejprve schváleny zřizovatelem a byl pořízen Souhlas zřizovatele se zařazením investičního záměru do tabulky investičních priorit SR MAP. V případě výstavby nového nebo navýšení kapacity stávajícího zařízení ZŠ byla pořízena Dohoda o efektivní využitelnosti investice. V případě výstavby nové MŠ, rekonstrukci budov pro vznik nové MŠ nebo navýšení kapacity stávající MŠ byla uzavřena Dohoda o potřebnosti a využitelnosti investice.

Projektové záměry mateřských škol jsou nejčastěji zaměřeny na rekonstrukci zahrady a kuchyně, dále na digitalizaci a modernizaci budov. Základní školy zamýšlejí zejména modernizaci učeben. Projektové záměry zájmového, neformálního vzdělávání a celoživotního učení je zacíleno na rekonstrukci budov a podporu dalšího vzdělávání.

Schváleno Řídícím výborem MAP IV ORP Tachov dne 14. 4. 2025.

Mgr. Alexandra Hrušková, předsedkyně Řídícího výboru MAP IV ORP Tachov

